

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM

OKRĘGU SZKOLNEGO ŁUCKIEGO

Nr. 7 (121).

Równe, dnia 1 września 1935 r.

ROK XII.

T R E Ś Ć :

CZĘŚĆ URZĘDOWA

- Poz.: 53. W sprawie zmian i wyboru podręczników szkolnych w publicznych szkołach powszechnych, państwowych szkołach średnich ogólnokształcących oraz w szkołach prywatnych ogólnokształcących. — Książki szkolne dla oddziałów objętych nowym programem (I, II, III, IV, V, VI, VII) str. 142
54. W sprawie wyjazdów zagranicę „ 148
55. W sprawie zamawiania i nabywania świadectw i druków o charakterze dokumentu urzędowego „ 149
56. W sprawie wydawnictwa Fr. Krawczykowskiego p. t. „Jak wykonać przybory do ćwiczeń cielesnych w szkole powszechnej” „ 149
57. W sprawie organizacji roku szkolnego w szkolnictwie zawodowym rolniczym „ 149
58. W sprawie uczczenia pamięci Marszałka Józefa Piłsudskiego „ 151
59. W sprawie potrącania rat zaliczek na uposażenie w związku z subskrypcją 3% Premjowej Pożyczki Inwestycyjnej „ 151
60. Przyjmowanie obligacji 6% Pożyczki Narodowej na kaucje i wadja „ 152
61. W sprawie samodzielnej grupy metodycznej, spełniającej funkcje ogniska metodycznego zajęć praktycznych przy Gimn. Państwowem im. T. Kościuszki w Równem „ 153
62. W sprawie schronisk żeglarskich na szlakach wodnych Wołynia „ 153
63. W sprawie albumu „Polska Lotnicza” „ 154
64. Komunikaty „ 155
65. Nabytki Państw. Centralnej Biblioteki Pedagogicznej „ 158

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA

- Józef Kita — Wartość nauki cichej w pracy oddz. połączonych „ 161
- Dział oświaty pozaszkolnej „ 163
- Z wydawnictw „ 164

CZĘŚĆ URZĘDOWA

53.

OKÓLNIK W. R. i O. P. Nr. 54

z dnia 6 czerwca 1935 roku (L. II. Pr. 3202/35)
w sprawie wyboru i zmian podręczników szkolnych w publicznych szkołach powszechnych, państwowych szkołach średnich ogólnokształcących oraz w szkołach prywatnych ogólnokształcących.

Książki szkolne i środki naukowe, dozwolone do użytku szkolnego w r. szk. 1935/36 są ogłoszone w odrębnie wydanych spisach, obejmujących szkoły powszechne i szkoły średnie ogólnokształcące.

Spisy te uwzględniają:

a) podręczniki, dostosowane do nowych programów, a więc dozwolone do użytku w I, II, III, IV (z wyjątkiem IV oddziału szkół o 2 nauczycielach i o 1 nauczycielu), V, VI i VII oddziale szkół powszechnych publicznych i prywatnych, stosujących program szkół publicznych, oraz w I, II i III klasie gimnazjów państwowych i prywatnych, stosujących program gimnazjów państwowych,

b) podręczniki dla IV oddziału publicznych szkół powszechnych o 2 nauczycielach i o 1 nauczycielu, oraz dla VI, VII i VIII klasy szkół średnich ogólnokształcących, stosujących jeszcze dawne programy,

c) podręczniki dla IV i VII oddziału prywatnych szkół powszechnych oraz dla V klasy prywatnych szkół średnich ogólnokształcących, które w r. szk. 1935/36 stosować będą przejściowo dawny program,

d) książki pomocnicze dla uczniów i środki naukowe dla uczniów i szkoły, które, odpowiadając dawnym programom, mogą jednak być używane także w klasach, objętych nowym programem, o ile nie pozostają z nim w sprzeczności.

W oddziale V szkół o 2 nauczycielach tam, gdzie będzie istniał, mogą również być używane dawne podręczniki, uwzględnione w spisie na r. szk. 1933/34.

Spis dla szkół powszechnych uwzględnia ponadto książki pomocnicze dla nauczycieli.

Spis dla seminarjów nauczycielskich na rok szkolny 1935/36 nie będzie ogłoszony; w wyborze książek szkolnych i środków naukowych dla seminarjów należy posługiwać się spisem z roku 1934/35.

Wybór podręczników, książek pomocniczych dla uczniów i środków naukowych dla

uczniów i szkoły należy do Rad Pedagogicznych szkół powszechnych, średnich, ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich. W szkołach powszechnych o jednym nauczycielu wybór należy do tego nauczyciela, w szkołach powszechnych o dwu nauczycielach przeważa zdanie kierownika.

W oddziałach względnie klasach, w których obowiązywały w roku ubiegłym lub w latach poprzednich nowe programy, należy unikać jakichkolwiek zmian w wyborze podręczników, utrzymując nadal podręczniki, używane w r. szk. 1934/35. Wprowadzenie na rok szk. 1935/36 nowego podręcznika może być uzasadnione wyłącznie: a) zupełnym wyczerpaniem używanego dotychczas podręcznika, c) usunięciem używanego dotychczas podręcznika ze spisu książek, dozwolonych do użytku w szkołach na r. szk. 1935/36, c) umieszczeniem w spisie książek dozwolonych do użytku w szkołach na r. szk. 1935/36 nowego podręcznika, który można uznać za bardziej odpowiadający warunkom środowiska i potrzebom danej szkoły. Zmiana podręczników, przewidziana pod a), a tem bardziej pod c), może jednak nastąpić w szkołach powszechnych jedynie za zgodą Inspektora szkolnego, w szkołach zaś średnich ogólnokształcących jedynie za zgodą Kuratorjum.

Podsekretarz stanu

(—) Prof. K. Chyliński.

Książki szkolne dla oddziałów objętych nowym programem (I, II, III, IV, V, VI, VII).

JĘZYK POLSKI.

Elementarze.

Oddział I.

- St. Dobraniecki, B. Kubski, M. Kotarbiński, E. Zarembina. Elementarz. (Metoda wyrazowa). Wydawnictwo K. S. Jakubowskiego. Lwów, 1933. Cena zł. 0,60*).
- M. Falski. Elementarz. (Metoda wyrazowa). Dla I klasy szkół miejskich. Wydawnictwo Książnicy-Atlas. Lwów—Warszawa. 1934. Cena zł. 0,60.
- B. Kubski, M. Kotarbiński, E. Zarembina. Elementarz. (Metoda zdaniowa). Wydanie 2. Wydawnictwo K.S. Jakubowskiego. Lwów. 1933. Cena zł. 0,60.

*) Podane w spisie ceny obliczone są wraz ze znaczkiem na Towarzystwo Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych.

*Oddział II.***Czytanki.****Dla szkół wiejskich.**

- B. Kubski, M. Kotarbiński i E. Zarembina. Czytanka dla II klasy wiejskich szkół powszechnych. Wydawnictwo K.S. Jakubowskiego. Lwów. 1934. Cena zł. 1,10.
- A. Mikulski i J. Saloni. W Lipkach. Czytanki dla II klasy szkół powszechnych. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów. 1933. Cena zł. 1,10.
- St. Tync, J. Gołąbek i J. Duszyńska. Nasza wieś. Czytanki polskie dla II klasy szkół powszechnych wiejskich. Wydawnictwo Książnicy-Atlas. Lwów—Warszawa. 1934. Cena 1,10.

Dla szkół miejskich.

- M. Falski. Czytanka dla II klasy szkół powszechnych miejskich. Wydawnictwo Książnicy Atlas. Lwów — Warszawa. 1934. Cena zł. 1,10.
- B. Kubski, M. Kotarbiński i E. Zarembina. Czytanka. Część I dla II klasy szkół powszechnych. Wydawnictwo K.S. Jakubowskiego. Lwów. 1933. Cena zł. 1,10.
- St. Tync, J. Gołąbek i J. Duszyńska. Nasze miasto. Czytanka polska dla II klasy szkół powszechnych miejskich. Książnica-Atlas. Lwów—Warszawa. 1935. Cena zł. 1,10.
- J. Żłobicka. Czytanka. Część I dla II klasy wiejskich szkół powszechnych. Wydawnictwo K.S. Jakubowskiego. Lwów. 1933. Cena zł. 1,10.

*Oddział III.***Czytanki.****Dla szkół wiejskich.**

- B. Kubski, M. Kotarbiński, E. Zarembina. Czytanka. Dla III klasy wiejskich szkół powszechnych. Wydawnictwo K.S. Jakubowskiego. Lwów. 1934. Cena zł. 1,10.
- St. Tync, J. Gołąbek i J. Duszyńska. Wieś i miasto. Czytanka polska dla III klasy szkół powszechnych wiejskich. Wydawnictwo Książnicy-Atlas. Lwów—Warszawa. 1934. Cena zł. 1,10.

Dla szkół miejskich.

- B. Kubski, M. Kotarbiński, E. Zarembina. Czytanka dla III klasy miejskich szkół powszechnych. Wydawnictwo K.S. Jakubowskiego. Lwów. 1934. Cena zł. 1,10.

- St. Tync, J. Gołąbek i M. Dynowska. Miasto i wieś. Czytanka polska dla III klasy szkół powszechnych miejskich. Wydawnictwo Książnicy-Atlas. Lwów—Warszawa. 1934. Cena zł. 1,10.

*Oddział IV.***Czytanki.**

- B. Kubski, M. Kotarbiński, E. Zarembina. Czytanka dla IV klasy miejskich i wiejskich szkół powszechnych. Nakład K. S. Jakubowskiego. Lwów. 1935. Cena zł. 1,50.
- St. Tync, J. Gołąbek i J. Duszyńska. U progu Polski. Czytanka polska dla IV klasy szkoły powszechnej. Książnica-Atlas. Lwów—Warszawa. 1935. Cena zł. 1,50.

*Oddział V.***Czytanki.**

- J. Balicki i St. Majkowski. Pieśń o ziemi naszej. Podręcznik nauki języka polskiego na V klasę szkoły powszechnej. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów. 1933. Cena zł. 1,90.
- H. Grotowska i Z. Klingerowa. Czytanka polska dla piątej klasy szkół powszechnych. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. 1934. Cena zł. 1,90.
- St. Tync, J. Gołąbek i Z. Nowakowski. Piękna nasza Polska cała. Czytanka polska dla V klasy szkoły powszechnej. Książnica-Atlas. Cena zł. 1,90.

Lektura uzupełniająca *).

- W. Anczyc. Przypadki Robinzona Kruzoe.
- H. Andersen. Baśnie. (Brzydkie kaczętko. Słowik. Żołnierz ołowiany. Królowa śniegu. Dziewczynka z zapakami).
- H. Bobińska. Tajemnica Romka.
- H. Boguszevska. Czerwone węże.
- A. Domańska. Historia żółtej ciżemki.
- H. Górski. O księciu Gotfrydzie, rycerzu gwiazdy wigilijnej.
- J. Grabowski. Puc, Bursztyn i goście.
- Al. Janowski. Nasz plac.
- J. Kaden-Bandrowski. Nad brzegiem wielkiej rzeki.
- R. Kipling. Riki-Tiki-Tawi.
- J. Korczak. Sława.
- Fr. Molnar. Chłopcy z Placu Broni.
- G. Morcinek. Dzieje węgla.
- G. Morcinek. Łysek z pokładu Idy.
- Z. Nowakowski. Puchar Krakowa.

*) Przy doborze lektury winni nauczyciele zwracać uwagę na cenę książek, wybierając z pośród wydań dozwolonych przedewszystkiem najtańsze.

- Br. Ostrowska. Bohaterski Miś, czyli przygody pluszowego niedźwiadka na wojnie.
 J. Porazińska. Jaś i Kasia.
 J. Porazińska. Wesoła gromada.
 W. Sieroszewski. Dary wiatru północnego.
 J. Svensson. Czółnem przez morze.
 E. Szelburg-Zarembina. Tajemnica Czeremoszu.
 E. Szelburg-Zarembina. Zuch.
 E. Zarembina. Rzemieślniczek Wędrowniczek.

Gramatyka i ćwiczenie ortograficzne.

- M. Bakkowa i Z. Perkowska. Pisownia polska w ćwiczeniach dla V klasy szkół powszechnych. Dom Książki Polskiel. Warszawa. 1935. Cena zł. 0,50.
 J. Dańcewiczowa. Ćwiczenia i wiadomości gramatyczne dla V klasy szkoły powszechnej. Lwów. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów. 1934. Cena zł. 0,45.
 H. Gaertner. Mowa polska. Podręcznik do ćwiczeń językowych dla klasy V szkoły powszechnej. Wydawnictwo Książnicy-Atlas. Lwów — Warszawa. 1934. Cena zł. 0,55.
 Z. Klemensiewicz. Język polski — pogadanki i ćwiczenia gramatyczne. Wydawnictwo Książnicy-Atlas. Lwów—Warszawa. 1933. Cena zł. 0,60.
 St. Szober. Gramatyka polska w szkole powszechnej. (Zadania i ćwiczenia—wykład). Wydawnictwo M. Arcta. Warszawa. 1933. Cena zł. 0,60.
 St. Szober, C. Niewiadomska i C. Bogucka. Nauka pisowni we wzorach i ćwiczeniach. Zeszyt IV. Wydanie 22. Wydawnictwo Gebethnera i Wolfa. Warszawa. 1933. Cena zł. 0,60.

Oddział VI.

Czytanki.

- J. Balicki i St. Maykowski. Okno na świat. Szósty rok nauki języka polskiego w szkołach powszechnych. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów. 1934. Cena zł. 1,90.
 H. Grotowska, Z. Klingerowa. Czytanka polska dla VI klasy szkół powszechnych. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Warszawa — Lwów. 1935. Cena zł. 1,90.

Lektura uzupełniająca *).

- E. Amicis. Serce.
 Beecher-Stowe. Chata Wuja Toma.
 E. Bertchet. Młodzież w pięciu częściach świata.
 H. Boguszevska. Dzieci znikąd.
 H. F. Burnett. Tajemniczy ogród.
 M. Dąbrowska. Marcin Kozera.
 K. Giżycki. Przez knieje i stopy.
 A. Gjems-Selmer. Nad dalekim, cichym fjordem.
 W. Gomulicki. Wspomnienia niebieskiego mundurka.
 R. Kipling. Pierwsza księga dżungli. Druga księga dżungli.
 K. Konarski. Musi być.
 K. Konarski. Tajemnica zegara królewskiego.
 P. Linel. Pierwsze pomysły wielkiego wynalazcy.
 J. Meissner. Żwirko i Wigura. Załoga RWD.
 G. Morcinek. Duńskie serce.
 G. Morcinek. Narodziny serca.
 G. Morcinek. W zadymionem słońcu.
 K. Muszałówna. Pod olimpijskim sztandarem.
 H. Naglerowa. Ludzie prawdziwi.
 F. A. Ossendowski. W krainie niedźwiedzi.
 B. Pawłowicz. Franek na szerokim świecie.
 A. Pohoska. Syn Kujaw. (Jan Kasproicz).
 W. Przyborowski. Bitwa pod Raszynem.
 K. Rosinkiewicz. Sam.
 H. Sienkiewicz. W pustyni i w puszczy.
 W. Sieroszewski. Wśród kosmatych ludzi.
 F. Stawoj-Składkowski. Gdzie widziałem Komendanta, nim Polskę wywalczył.
 S. E. Thompson. Joch.
 H. Zakrzewska. Pojednanie.
 M. J. Zaleska. Młody wygnaniec.
 E. Szelburg-Zarembina. Dom wielki jak świat.
 Z. Żurakowska. Pójdziemy w świat.

Gramatyka i ćwiczenia ortograficzne.

- J. Dańcewiczowa. Ćwiczenia i wiadomości gramatyczne dla VI klasy szkoły powszechnej. Lwów. Zakład Narodowy im. Ossolińskich. 1934. Cena zł. 0,45.
 H. Gaertner. Mowa polska. Podręcznik do ćwiczeń językowych dla VI klasy szkoły powszechnej. Wydawnictwo Książnicy-Atlas. Lwów — Warszawa. 1934. Cena zł. 0,40.
 St. Jodłowski. Ćwiczenia ortograficzne dla VI klasy szkoły powszechnej. Książnica-Atlas. Lwów — Warszawa. 1935. Cena zł. 0,60.
 Z. Klemensiewicz. Język polski. Ćwiczenia i pogadanki gramatyczne dla VI klasy szkół powszechnych. Wydawnictwo Książ-

*) Przy doborze lektury winni nauczyciele zwracać uwagę na cenę książek, wybierając z pośród wydań dozwolonych przedewszystkiem najtańsze.

- znicy - Atlas. Lwów — Warszawa. 1934. Cena zł. 0,55.
- St. Szober. Gramatyka polska w szkole powszechnej. (Zadania—ćwiczenia—wykład). Klasa VI. Wydawnictwo M. Arcta. Warszawa. 1934. Cena zł. 0,55.
- St. Szober, C. Niewiadomska, C. Bogucka. Nauka pisowni we wzorach i ćwiczeniach. Część V. Dla szóstej klasy szkoły powszechnej. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa. Warszawa. 1934. Cena zł. 0,60.

Oddział VII.

Czytanki.

- J. Balicki i St. Maykowski. Niesiemy plon. Siódmy rok nauki języka polskiego w szkołach powszechnych. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów. 1935. Cena zł. 1,90.

Lektura uzupełniająca.

- Wybór z pism Marszałka Józefa Piłsudskiego. (W wydaniu dla szkół powszechnych).
- H. Boguszewska. Za zielonym wałem.
- M. Dąbrowska. Przyjaźń.
- K. Dickens. Dawid Copperfield. (Wydanie dla młodzieży).
- B. Dyakowski. Badacz dalekiej północy.
- H. Górka. Chłopcy z ulic miasta.
- H. Górka. Nad czarną wodą.
- J. Kaden-Bandrowski. Wyprawa wileńska.
- J. Kaden-Bandrowski. Podpułkownik Lis-Kula.
- M. Konopnicka. Dym.
- J. Kossowski. Nafta... Nafta...
- M. B. Lepecki. Od Sybiru do Belwederu. (Fragment z życia Marszałka Józefa Piłsudskiego).
- Wł. Łoziński. Oko proroka czyli Hanusz Bystry i jego przygody.
- E. Orzeszkowa. „A... B... C...”
- J. Osińska. Na Jamboree.
- F. A. Ossendowski. W dżungli poleskiej.
- B. Prus. Antek.
Na wakacjach.
Katarynka.
- M. Rodziewiczówna. Lato leśnych ludzi.
- W. Sieroszewski. Wśród lodów.
- W. Sieroszewski. Ptaki przelotne.
- M. Żaruski. Żaglowym jachtem przez Bałtyk.
- St. Żeromski. Echa leśne.

Gramatyka i ćwiczenia ortograficzne.

- J. Dańciewiczowa. Ćwiczenia i wiadomości gramatyczne dla VII klasy szkoły powszechnej. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolinskich. Lwów. 1935. Cena zł. 0,45.

- H. Gaertner. Mowa polska. Podręcznik do ćwiczeń językowych dla VII klasy szkoły powszechnej. Książnica - Atlas. Lwów—Warszawa. 1935. Cena zł. 0,60.

- Z. Klemensiewicz. Język polski. Najważniejsze wiadomości gramatyczne z ćwiczeniami i wybór tekstów gwarowych. Dla VII klasy szkoły powszechnej. Książnica-Atlas. Lwów — Warszawa. 1935. Cena zł. 0,60.

- St. Szober. Gramatyka polska w szkole powszechnej. Klasa VII. Wydawnictwo M. Arcta. Warszawa. 1935. Cena zł. 0,60.

HISTORJA.

Oddział V.

Podręczniki.

- Wł. Jarosz. Opowiadania z dziejów ojczyźtych dla klasy V szkół powszechnych. Cz. I. Do czasów saskich. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów. 1933. Cena zł. 1,50.
- H. Pohoska i M. Wysznačka. Z naszej przeszłości. Podręcznik dla V klasy szkół powszechnych. Wydawnictwo M. Arcta i „Naszej Księgarni”. Warszawa. 1933. Cena zł. 1,50.
- Schönbrenner J. Dzisiaj i dawniej na ziemiach polskich. Historia Polski. Dla V-tej klasy szkoły powszechnej. Wydawnictwo Instytutu Wydawniczego „Biblioteka Polska”. Warszawa. Cena zł. 1,50.

Oddział VI.

- Wł. Jarosz i Ad. Kargol. Opowiadania z dziejów ojczyźtych. Dla VI klasy szkół powszechnych. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów. 1934. Cena zł. 1,40.
- H. Pohoska i M. Wysznačka. Z naszej przeszłości. Podręcznik do nauki historii. Dla VI klasy szkół powszechnych. Wydawnictwo M. Arcta i „Naszej Księgarni”. Warszawa. 1934. Cena zł. 1,50.
- J. Schönbrenner. Dzisiaj i dawniej na ziemiach polskich. Historia Polski dla VI klasy szkoły powszechnej. Wydawnictwo Instytutu Wydawniczego „Biblioteka Polska”. Warszawa. 1934. Cena zł. 1,50.

Oddział VII.

- Tytuły podręczników dla oddziału VII ogłoszone będą w późniejszym terminie w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

GEOGRAFJA I NAUKA O PRZYRODZIE.*Oddział III.***Książki pomocnicze.****Dla szkół wiejskich.**

- H. Gnoińska, M. Librachowa. Moja wieś. Przyroda i geografia dla III klasy wiejskich szkół powszechnych. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Warszawa—Lwów. 1935. Cena zł. 1,00.
- J. Wuttkowa, Z. Zaleska, G. Wuttke. Poznaj swoją wieś. Podręcznik do nauki przyrody i geografii. Dla klasy III szkoły powszechnej. Wydawnictwo Instytutu Wydawniczego „Biblioteka Polska”. Warszawa. 1934. Cena zł. 1,00.

Dla szkół miejskich.

- J. Wuttkowa, Z. Zalewska, G. Wuttke. Poznaj swoje miasto. Podręcznik do nauki przyrody i geografii. Dla klasy III szkoły powszechnej. Wydawnictwo Instytutu Wydawniczego „Biblioteka Polska”. Warszawa. 1934. Cena zł. 1,00.

*Oddział IV.***Podręczniki.**

- D. Gayówna, J. Łysakiewiczówna. Przyroda i geografia dla IV klasy szkoły powszechnej. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Warszawa—Lwów. 1935. Cena zł. 1,40.
- J. Wernerowa. Poznawajmy przyrodę i nasz kraj. Podręcznik dla klasy IV szkół powszechnych. Wydawnictwo M. Arcta w Warszawie. 1935. Cena zł. 1,40.

GEOGRAFJA.*Oddział V.***Podręczniki.**

- K. Bzowski. Geografia dla V klasy szkoły powszechnej. Wydawnictwo M. Arcta w Warszawie. 1933. Cena zł. 1,60.
- T. Radliński i G. Wuttkę. Geografia. Kurs klasy V. Warszawa. 1933. Cena zł. 1,60.

Oddział VI.

- A. Malicki, J. Piątkowski, F. Uhorczak. Geografia dla VI klasy szkoły powszechnej. Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów. 1934. Cena zł. 1,60.
- St. Niemcówna i St. Pawłowski. Geografia. Dla VI klasy szkoły powszechnej. Wydawnictwo Książnicy-Atlas. Lwów—Warszawa. 1934. Cena zł. 1,55.

- T. Radliński i G. Wuttke. Geografia. Ziemia i jej mieszkańcy. Kurs klasy szóstej szkoły powszechnej. Warszawa. 1934. Cena zł. 1,60.

Oddział VII.

- M. Janiszewski, G. Wuttke. Geografia gospodarcza Polski dla VII klasy szkoły powszechnej. Instytut Wydawniczy „Biblioteka Polska”. Warszawa. 1935. Cena zł. 1,20.
- A. Malicki, J. Piątkowski, W. Zinkiewicz. Jak pracujemy w Polsce. Podręcznik do nauki geografii dla VII klasy szkoły powszechnej. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Warszawa—Lwów. 1935. Cena zł. 1,20.

Książki pomocnicze, uzupełniające podręczniki.

- M. Janiszewski. Fizyczna mapa Polski. Podziałka 1:2 000 000. Nakładem „Naszej Księgarni” Związku Nauczycielstwa Polskiego. Warszawa. 1934. Cena zł. 0,90.
- E. Romer. Mały atlas geograficzny. Wydanie dwunaste. Lwów—Warszawa. Książnica-Atlas. 1934. Cena zł. 1,90.
- E. Romer i T. Szumański. Polska mapa fizyczna. Podziałka 1:1 250 000. Nakładem Książnicy-Atlas. Lwów—Warszawa. Wraz ze słowniczkiem nazw topograficznych.

NAUKA O PRZYRODZIE.**Przyroda żywa.***Oddział V.***Podręczniki.**

- B. Dyakowski. Przyroda żywa. Dla klasy V szkół powszechnych. Wydawnictwo M. Arcta. Warszawa. 1934. Cena zł. 1,10.
- D. Gayówna. Nauka o przyrodzie dla klasy V szkoły powszechnej. Wydawnictwo „Naszej Księgarni”. Warszawa. 1933. Cena zł. 1,20.

Oddział VI.

- St. Feliksiak, J. Kołodziejczyk, J. Wernerowa. Poznawajmy przyrodę. Podręcznik dla klasy szóstej szkół powszechnych. Wydawnictwo M. Arcta. Warszawa. 1934. Cena zł. 1,20.

Oddział VII.

- Tytuły podręczników dla oddziału VII ogłoszone będą w późniejszym terminie w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Przyroda martwa.**Podręczniki.***Oddział V.*

- Al. Dmochowski i St. Ziemecki. Nauka o przyrodzie martwej dla klasy V szkoły powszechnej. Wydawnictwo Księgarni K. Rutskiego w Wilnie. 1933. Cena zł. 1,00.
- Wł. Żłobicki i K. Adwentowski. Wiadomości z fizyki i chemji dla V klasy szkoły powszechnej. Wydawnictwo K. S. Jakubowskiego. Lwów. 1933. Cena zł. 1,00.

Oddział VI.

- Al. Dmochowski i St. Ziemecki. Przyroda nieożywiona. Dla klasy VI szkoły powszechnej. Wydawnictwo Księgarni K. Rutskiego. Wilno. 1934. Cena zł. 1,00.

Oddział VII.

- A. Dmochowski i St. Ziemecki. Przyroda nieożywiona (martwa) dla VII klasy szkoły powszechnej. Nakładem Księgarni Kazimierza Rutskiego. Wilno. Cena zł. 1,10.
- Wł. Żłobicki i K. Adwentowski. Przyroda martwa dla VII klasy szkół powszechnych. Nakład. K. S. Jakubowskiego. Lwów. 1935. Cena zł. 1,10.

Przyroda żywa i martwa.

- D. Gayówna, Wł. Żłobicki i K. Adwentowski. Podręcz. do nauki o przyrodzie żywej i martwej. Dla klasy VI szkoły powszechnej. Wydawnictwo K.S. Jakubowskiego, Lwów i „Naszej Księgarni”. Wawszawa. 1934. Cena zł. 2,10.

ARYTMETYKA Z GEOMETRJA.*Oddział I.*

- St. Durek i W. Lewicki. Rachunki dla pierwszego oddziału szkół powszechnych. Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów. 1934. Cena zł. 0,70.
- A. M. Rusiecki i Ad. Zarzecki. Arytmetyka. Podręcznik dla uczniów szkoły powszechnej. Klasa I. Wydawnictwo Księgarni św. Wojciecha. Poznań. 1933. Cena zł. 0,70.
- T. Sierzputowski i S. Klebanowski. Rachunki dla I klasy szkoły powszechnej. Wydawnictwo Książnicy-Atlas. Lwów—Warszawa. 1933. Cena zł. 0,70.

Oddział II.

- St. Durek i W. Lewicki. Rachunki dla II klasy szkół powszechnych. Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów. 1933. Cena zł. 1,00.
- A. M. Rusiecki i Ad. Zarzecki. Arytmetyka. Podręcznik dla uczniów szkoły powszechnej. Klasa II. Wydawnictwo Księgarni św. Wojciecha. Poznań. 1933. Cena zł. 1,00.
- T. Sierzputowski, S. Klebanowski. Rachunki dla II klasy szkoły powszechnej. Wydanie drugie zmienione. Wydawnictwo Książnicy-Atlas. Lwów—Warszawa. 1934. Cena zł. 0,90.

Oddział III.

- A. M. Rusiecki i Ad. Zarzecki. Arytmetyka. Podręcznik dla uczniów szkoły powszechnej. Klasa III. Wydawnictwo Księgarni św. Wojciecha. Poznań. 1934. Cena zł. 0,90.
- T. Sierzputowski i S. Klebanowski. Rachunki. Dla III klasy szkoły powszechnej. Wydawnictwo Książnicy-Atlas. Lwów—Warszawa. 1934. Cena zł. 0,90.
- J. Wojtowiczowa i Wł. Wojtowicz. Arytmetyka. Dla III klasy szkół powszechnych. Wydawnictwo K.S. Jakubowskiego. Lwów. 1934. Cena zł. 0,90.

Oddział IV.

- Z. Chwiałkowski, W. Schaver. Rachunki dla IV klasy szkoły powszechnej. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Warszawa—Lwów. 1935. Cena zł. 1,10.
- A. M. Rusiecki i A. Zarzecki. Arytmetyka z geometrją. Podręcznik dla uczniów szkoły powszechnej. Klasa IV. Nakład Księgarni św. Wojciecha. Poznań. 1934. Cena zł. 1,10.
- T. Sierzputowski i S. Klebanowski. Rachunki dla IV klasy szkoły powszechnej. Książnica-Atlas. 1935. Cena zł. 1,10.
- J. Wojtowiczowa i Wł. Wojtowicz. Arytmetyka i geometrja dla IV klasy szkół powszechnych. Nakład K. S. Jakubowskiego. Lwów. 1935. Cena zł. 1,10.

Oddział V.

- S. Banach, W. Sierpiński i W. Stożek. Arytmetyka i geometrja dla V klasy szkoły powszechnej. Wydawnictwo Książnicy-Atlas. Lwów — Warszawa. 1935. Cena zł. 1,60.
- B. Bielecki i W. Krasiński. Arytmetyka i geometrja. Tom I dla V klasy szkół powszechnych. Wydawnictwo K.S. Jakubowskiego. Lwów. 1933. Cena zł. 1,60.

- A. M. Rusiecki i Ad. Zarzecki. Arytmetyka z geometrią. Podręcznik dla uczniów szkoły powszechnej. Klasa V. Wydawnictwo Księgarni Św. Wojciecha. Poznań. 1933. Cena zł. 1,60.
- J. Wojtowiczowa i Wł. Wojtowicz. Arytmetyka i geometria dla V klasy szkoły powszechnej. Wydawnictwo Instytutu Wydawniczego "Biblioteka Polska". Warszawa. 1933. Cena zł. 1,60.

Oddział VI.

- S. Banach. W. Sierpiński, W. Stożek. Arytmetyka i geometria. Dla VI klasy szkoły powszechnej. Wydawnictwo Książnicy-Atlas. Lwów — Warszawa. 1934. Cena zł. 1,40.
- B. Bielecki i W. Krasiński. Arytmetyka i geometria. Dla VI klasy szkół powszechnych. Wydawnictwo K.S. Jakubowskiego. Lwów. 1934. Cena zł. 1,50.
- Z. Chwiałkowski. Arytmetyka z geometrią. Dla VI klasy szkoły powszechnej. Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów. 1934. Cena zł. 1,50.
- A. M. Rusiecki i Ad. Zarzecki. Arytmetyka z geometrią. Podręcznik dla uczniów szkoły powszechnej. Klasa VI. Wydawnictwo Księgarni Św. Wojciecha. Poznań. 1934. Cena zł. 1,50.

Oddział VII.

- S. Banach, W. Sierpiński i W. Stożek. Arytmetyka i geometria dla VII klasy szkoły powszechnej. Książnica - Atlas. Lwów—Warszawa. 1935. Cena zł. 1,50.
- Br. Bielecki i Wł. Krasiński. Arytmetyka i geometria. Tom III dla VII klasy szkół powszechnych. Nakład K. S. Jakubowskiego. Lwów. 1935. Cena zł. 1,50.
- Z. Chwiałkowski, W. Schaver. Arytmetyka z geometrią dla VII klasy szkoły powszechnej. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Warszawa—Lwów. 1935. Cena zł. 1,50.

ŚPIEW I MUZYKA.

Oddział V.

Książka pomocnicza.

- K. Hławiczka, W. Lachman. I zanuemy pieśń wesóło. Podręcznik do nauki śpiewu dla

V klasy publicznych szkół powszechnych. Nakład Gebethnera i Wolffa. Warszawa. 1935. Cena zł. 1,20.

Innych podręczników, względnie książek pomocniczych przystosowanych do nowych programów, brak. Nauczyciel wybierze z spośród śpiewników, ogłoszonych w części II niniejszego spisu najbardziej odpowiadające wymaganiom nowych programów i potrzebom uczniów.

54.

OKÓLNIK MINISTRA W. R. i O. P. Nr. 57

z dnia 28 czerwca 1935 r. (BP-7211/35)

w sprawie wyjazdów zagranicę.

Zdarzają się wypadki, że funkcjonariusze państwowi, wyjeżdżający zagranicę w celach naukowych, artystycznych i t. p., udzielają zagranicą wywiadów, bądź dopuszczają do ogłaszania enuncjacyj w prasie obcej częstokroć w sensie zgoła niepożądanym z punktu widzenia polityki polskiej.

Dla uniknięcia takich wypadków na przyszłość zakazuję wszystkim osobom, należącym do resortu Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego pod rygorem odpowiedzialności służbowej udzielać jakichkolwiek wywiadów, enuncjacyj, czy wynurzeń dla prasy — bez uprzedniego, ścisłego uzgodnienia ich z polskiem przedstawicielstwem dyplomatycznym.

Funkcjonariuszowi państwowemu nie wolno zapominać, że wogóle jako obywatel polski, a tembardziej jako funkcjonariusz państwowy, obowiązany jest unikać wszystkiego, co mogłoby być wyzyskane na niekorzyść Państwa, lecz odwrotnie — winien mieć zawsze na uwadze wzmoczenie Jego prestige'u zagranicą, współdziałając w miarę swych możliwości z polskimi placówkami zagranicznymi.

Dlatego wszyscy funkcjonariusze państwowi (profesorowie państwowych szkół akademickich, pomocnicze siły naukowe w tych szkołach, nauczyciele szkół średnich ogólnokształcących, szkół zawodowych, artystycznych, urzędnicy i t. p.), wyjeżdżający zagranicę w jakichkolwiek innych celach niż wypadki wyjazdu na urlopy wyłącznie wypoczynkowe i kuracyjne, winni pisemnie w najprostszej formie awizować swój przyjazd w placówkach zagranicznych R. P., podając charakter pobytu, swój adres i ewentualne jego zmiany, oraz w ciągu całego pobytu zagranicą utrzymywać stałą łączność z polskimi urzędami zagranicznymi.

Analogiczne obowiązki moralne nakłada się na osoby, które nie będąc funkcjonariusza-

mi państwowymi, jednak są zagranicą w pewnej mierze nieoficjalnymi przedstawicielami życia kulturalnego Polski (n. p. występują na zjazdach naukowych, artystycznych i t.p.), wyjeżdżając nawet nie z polecenia Ministerstwa a z ramienia instytucji i organizacji naukowych, artystycznych i kulturalnych.

Zarządzenie niniejsze ma na widoku również ułatwienie zadań, jakie ma spełnić delegowany funkcjonariusz (przedstawiciel instytucji), — ponieważ placówki zagraniczne dysponują informacjami i środkami, jakie niejednokrotnie mogą ułatwić zadanie wyjeżdżającym.

Minister (—) *W. Jędrzejewicz*

55.

OKÓLNIK MINISTERSTWA W.R. i O.P. Nr. 69
z dnia 7 sierpnia 1935 r. (I.Praw-2072/114/35)
w sprawie zamawiania i nabywania świadectw i druków o charakterze dokumentu urzędowego.

W związku ze stwierdzonymi przez Drukarnię Państwową przypadkami usiłowania zakupu blankietów świadectw dojrzałości na podstawie fałszywych zamówień, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego poleca przestrzeganie następującego — uzgodnionego z Drukarnią Państwową — trybu postępowania przy zaopatrywaniu się szkół w blankiety świadectw i innych druków, mających charakter dokumentu urzędowego, drukowanych w Drukarni Państwowej:

1) zamówienie, kierowane do Drukarni Państwowej lub do księgarni posiadających prawo sprzedaży świadectw, winno mieć wszystkie cechy pisma urzędowego, a więc papier z nadrukiem lub w inny sposób odbitą firmą szkoły, z numerem dziennika podawczego i datą, z własnoręcznym podpisem dyrektora (kierownika) szkoły lub jego zastępcy i odcisniętą pieczęcią urzędową szkoły,

2) w razie osobistego zakupywania blankietów świadectw, delegowana w tym celu osoba winna przedstawić przygotowane w powyższy sposób zamówienie a nadto piśmienne upoważnienie do odbioru świadectw i dowód osobisty dla stwierdzenia tożsamości; jeśli osobą zakupującą blankiety świadectw jest dyrektor (kierownik) szkoły, którego podpis figuruje na zamówieniu, w takim przypadku upoważnienie do odbioru świadectw jest zbędne i wystarczy w tym celu udowodnienie zajmowania stanowiska dyrektora (kierownika) danej szkoły.

3) o zamierzonym zakupieniu blankietów świadectw za pośrednictwem osoby upoważ-

nionej, należy piśmiennie uprzedzić odnośny punkt sprzedaży z podaniem (w tem piśmie) wzoru podpisu odbiorcy świadectw,

4) nie należy zamawiać świadectw w drodze telefonicznej bądź telegraficznej, gdyż takie zamówienia nie będą honorowane.

Dyrektor Departamentu

(—) *A. Kawałkowski*

56.

KOMUNIKAT MINISTERSTWA W. R. i O. P.
z dnia 22 czerwca 1935 r. Nr. I.107-2191/35
w sprawie wydawnictwa Fr. Krawczykowskiego p. t. „Jak wykonać przybory do ćwiczeń cielesnych w szkole powszechnej”.

Ministerstwo zwraca uwagę kierowników i nauczycieli szkół powszechnych na pożyteczne wydawnictwo p. t. „Franciszek Krawczykowski. Jak wykonać przybory do ćwiczeń cielesnych w szkole powszechnej. Nakładem „Naszej Księgarni” Sp. Akc. Związku Nauczycielstwa Polskiego. Warszawa 1935”.

Praca p. Krawczykowskiego ma charakter poradnika, informującego szczegółowo, jakie przybory do ćwiczeń cielesnych w szkole powszechnej są potrzebne i w jaki sposób szkoła może się w nie zaopatrzyć, wykorzystując do tego celu zajęcia rękodzielnicze dzieci. Książeczka podaje opisy techniczne i rysunki przyborów, tok pracy przy ich wykonywaniu oraz zastosowanie ich w ćwiczeniach. Użyteczne to wydawnictwo może oddać nauczycielstwu duże usługi w ich zabiegach o wyposażenie szkoły w sprzęt do ćwiczeń cielesnych.

p. o. Dyrektora Departamentu

(—) *A. Kawałkowski*

57.

OKÓLNIK MINISTERSTWA W. R. i O. P. Nr. 55
z dnia 6 czerwca 1935 r. (III Rol-1791/35)
w sprawie organizacji roku szkolnego w szkolnictwie zawodowym rolniczym.

Na podstawie § 5 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 4 maja 1935 roku (Nr. II Pr.2332/35) (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z 1935 r. Nr. 4, poz. 36) i w związku z poz. C okólnika Nr. 44 z dnia 24 kwietnia 1935 r. (III TP-1319/35) Ministerstwo ustala następującą organizację roku szkolnego w szkołach zawodowych rolniczych:

TYPY SZKÓŁ	Rok szkolny		Półroczna nauki szkolnej		
	Początek	Koniec	Pierwsze	Drugie	
			I okres szkolny	II okres szkolny	III okres szkolny
I. Państw. Semin. dla Naucz. Szkół Roln. w SokołóWKU .	1.I	31.XII	15.I-30.VII	16.VIII---	---22.XII
II. SZKOŁY ROLNICZE					
1) średnie					
(licea, szk. rolnicza w Cieszynie, średnie typu dawnego) . . .	1.IX	31.VIII	15.IX-22.XII	10.I-31.III	1.IV-21.VI
2) niższe					
a) trzyletnie	1.IX	31.VIII	3.IX-22.XII	10.I-31.III	1.IV-21.VI
b) półtoraroczne	1.XI	31.III	5.XI-31.III	1.IV-4.XI	5.XI-31.III
c) roczne	1.I	31.XII	15.I-15.VII	16.VII---	---14.XII
d) przysposobienia rolniczego					
e) dwuzimowe	1.XI	31.III	5.XI-31.III	1.IV-4.XI	5.XI-31.III
f) pięciomiesięczne	ustalają Kuratorja Okręgów Szkolnych				
III. SZKOŁY OGRODNICZE					
1) średnie					
a) Państw. Szk. Ogrodnictwa w Poznaniu	1.IX	31.VIII	15.IX-15.XI	16.XI-28.II	4.III-15.VI
b) średniego typu dawnego .	1.IX	31.VIII	3.IX-22.XII	10.I-31.III	1.IV-21.VI
2) niższe					
a) trzyletnie	1.IV	31.III	1.IV-30.IX	1.X-22.XII	10.I-31.III
b) dwuzimowe	1.X	30.IX	1.X-22.XII	1.X-31.III	1.IV-30.IX
c) kursy w Zaleszczykach . .	1.I	31.XII	15.I-30.VI	1.VII--	---14.XII
IV. INNE SZKOŁY i KURSY					
1) Mleczarsko-serowarska w Rzeszowie	1.IV	31.III	1.IV-30.IX	1,---	---31.III
2) Mleczarsko-serowarska we Wrześni	1.I	31.XII	15.I-14.VII	15.VII---	14.I
3) Spółdzielcza w Nałęczowie	1.I	31.XII	15.I-14.VII	15.VII---	14.XII
4) Drobiarska w Julinie . .	1.I	31.XII	15.I-14.VII	15.VII---	14.XII
5) Kursy chmielarskie w Szubkowie	ustala Kuratorjum Okręgu Szkolnego				
6) Kursy wędrownie	ustalają Kuratorja Okręgów Szkolnych				

Praktyki wakacyjne i ferje.

1) Praktyki wakacyjne.

Uczniowie średnich szkół rolniczych i ogrodniczych obowiązani są do odbycia praktyki wakacyjnej w gospodarstwach obcych lub szkolnych. Praktyka powinna być kontrolo-

wana przez personel nauczycielski odnośnych szkół.

W szkołach średnich rolniczych obowiązuje dwumiesięczna praktyka wakacyjna.

W trzyletniej niższej szkole rolniczej w Miłocinie uczniowie odbywają jednomiesięcz-

na praktykę wyłącznie w gospodarstwie szkolnym w grupach i terminach ustalonych przez dyrekcje szkół.

Uczniowie szkół dwuzimowych (trzysemestralnych) pracują w ciągu drugiego semestru letniego z reguły we własnych gospodarstwach, pozostają pod kontrolą personelu nauczycielskiego i otrzymują od niego na miejscu w swoich gospodarstwach wskazówki i pouczenia fachowe.

W Państwowej Szkole Ogrodnictwa w Poznaniu obowiązuje dwumiesięczna praktyka pozaszkolna w zakładach ogrodniczych.

W średnich szkołach ogrodniczych uczniowie odbywają obowiązkową jednomiesięczną praktykę w gospodarstwie szkolnym w grupach i terminach ustalanych każdorazowo przez dyrekcje szkół.

2) Ferje.

a) Ferje zimowe trwają od dnia 23 grudnia do 9 stycznia włącznie następnego roku kalendarzowego. W szkołach dwuzimowych ferje zimowe trwają od dnia 23 grudnia do dnia 3 stycznia włącznie następnego roku kalendarzowego.

b) Ferje wielkanocne trwają dni 7 od wielkiej środy włącznie do wtorku poświęconego włącznie.

c) Letnia przerwa w zajęciach szkolnych jest przeznaczona na praktyki wakacyjne i ferje wypoczynkowe.

Ferje wypoczynkowe w szkołach średnich rolniczych i ogrodniczych, ponadto niższych rolniczych trzyletnich trwają jeden miesiąc. Okres feryj uzgadniają dyrekcje szkół z okresem praktyk wakacyjnych.

W szkołach rolniczych półtorarocznych na ferje wypoczynkowe przewidziane są dwa okresy dwutygodniowe. Uczniowie korzystają z feryj w grupach kolejnych i w terminach ustalonych przez dyrekcje szkół w związku z organizacją robót w gospodarstwie szkolnym.

W Seminarjum dla Nauczycielek Szkół Rolniczych w Sokołówku ferje wypoczynkowe trwają dwa tygodnie od 1 do 15 sierpnia.

W niższych szkołach ogrodniczych i w szkołach o rocznym kursie nauki niema feryj letnich.

W szkołach mleczarsko-serowarskich ferje w okresach świąt Bożego Narodzenia i Wielkiejnocy mają charakter feryj wypoczynkowych i trwają 10 dni. Jedna grupa uczniów korzysta z urlopu wypoczynkowego 10-dniowego w okresie świąt Bożego Narodzenia, druga skolei grupa w okresie świąt Wielkiejnocy.

Podsekretarz Stanu

(—) *prof. K. Chyliński*

58.

OKÓLNIAK MINISTERSTWA W. R. i O. P. z dnia 5 czerwca 1935 r. Nr. I.Pol.2008/35 w sprawie uczczenia pamięci Marszałka Józefa Piłsudskiego.

Celem scharmonizowania wszystkich spontanicznych inicjatyw uczczenia pamięci Marszałka Józefa Piłsudskiego, — podejmowanych przez młodzież szkolną oraz nauczycielstwo, — Ministerstwo uważa za wskazane nie określać narazie realizacji poszczególnych zamierzeń, do czasu, aż powołany przez Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Naczelny Komitet uczczenia pamięci Marszałka Piłsudskiego nie wyda w tej mierze odpowiednich zaleceń, względnie nie ustali przeznaczenia zebranych — w drodze samorzutnych zbiorów — funduszków.

p. o. Dyrektora Departamentu

(—) *A. Kawałkowski*

59.

ZARZĄDZENIE MINISTERSTWA SKARBU z dnia 9.IV.1935 r. L.D.III-5908/3/35 w sprawie potrącania rat zaliczek na uposażenie w związku z subskrypcją na 3⁰/₀ Premjową Pożyczkę Inwestycyjną.

Do
Kancelarii Cywilnej Prezydenta Rzeczypospolitej, Biura Sejmu I Senatu, Najwyższej Izby Kontroli, Prezydium Rady Ministrów i wszystkich Ministerstw

w/m.

Nawiązując do treści okólnika Delegata do spraw 3⁰/₀ Premjowej Pożyczki Inwestycyjnej z dnia 2 b. m. zarządzam w porozumieniu z Panem Prezesem Rady Ministrów, co następuje:

Funkcjonariuszom państwowym i zawodowym wojskowym, którzy zgłoszą subskrypcję na 3⁰/₀ Premjową Pożyczkę Inwestycyjną, władza asygnująca uposażenie służbowe zmniejszy względnie wstrzyma na okres czasu uiszczania rat gotówkowych na pożyczkę, potrącanie rat zaliczki na uposażenie, przyznanej przed terminem subskrypcji.

Wstrzymanie potrącenia całej raty zaliczki na uposażenie może mieć miejsce, gdy rata ta jest równą względnie mniejszą od raty gotówkowej na pożyczkę. W przeciwnym natomiast przypadku, gdy rata zaliczki na uposażenie jest wyższą od raty gotówkowej na pożyczkę, wstrzymaniu potrącenia podlega tylko

część raty zaliczki do wysokości raty gotówkowej na pożyczkę.

Wobec trudności technicznych, które stają na przeszkodzie do wprowadzenia powyższych zmian w listach płatniczych już za m. maj r. b. należy w listach tych wprowadzić pełne sumy potrąceń rat zaliczek na uposażenie z tem jednak, że ogólnych sum tych potrąceń nie należy przelewać na przychód funduszu specjalnego „zaliczki na uposażenie” lecz należy je pozostawić w kredycie. W dniu 1 maja r. b. władze asygnujące zarządzą przelew z właściwych kredytów na podstawie deklaracji subskrypcyjnych $\frac{1}{10}$ części ogólnej sumy subskrybowanej przez wszystkich urzędników danej władzy asygnującej — na konto czekowe w P. K. O. Nr. 30.160 pod nazwą „Ministerstwo Skarbu w Warszawie, 3 $\frac{0}{c}$ Premjowa Pożyczka Inwestycyjna”.

Wyplata uposażenia za m. maj r. b. do rąk funkcjonarjuszów odbędzie się zatem na podstawie list płatniczych, oraz na podstawie deklaracji subskrypcyjnych przy zastosowaniu następujących wytycznych:

a) gdy kwota raty zaliczki równa jest względnie przewyższa kwotę przypadającej do potrącenia raty na pożyczkę, wówczas płatnik wypłaca do rąk odbiorcy kwotę wskazaną do wypłaty w liście płatniczej,

b) gdy kwota raty zaliczki jest mniejszą od kwoty przypadającej do potrącenia raty na pożyczkę wówczas płatnik potrąca od sumy wskazanej do wypłaty w liście płatniczej — różnicę pomiędzy kwotą raty na pożyczkę, a kwotą raty zaliczki,

c) gdy uposażenie funkcjonarjusza nie jest obciążone zaliczką, wówczas płatnik potrąca całkowitą ratę przypadającą do potrącenia na pożyczkę.

Potrącone w powyższy sposób sumy podlegają niezwłocznemu włączeniu do kasy urzędu skarbowego na wznowienie odnośnego kredytu, z którego uposażenie zostało wyasygnowane.

Jednocześnie z listą płatniczą ma być przesłany przez płatnika do władzy asygnującej wykaz imienny funkcjonarjuszów, którym dokonano potrąceń omawianych w p. b i c ze wskazaniem poszczególnych sum tych potrąceń.

Na podstawie zwróconych list płatniczych, wykazów potrąceń, deklaracji subskrypcyjnych, oraz wznowień kredytów dokona władza stosownego rozrachunku, oraz przeleje stosowną sumę z kredytów na fundusz specjalny „zaliczki na uposażenie”.

Urzędnikom władz centralnych, którym przelewane są uposażenia na ich konta czekowe w P. K. O. należy przy asygnowaniu

uposażenia na m. maj r. b. wstrzymać potrącenie całej raty zaliczki z tem, że ew. nadpłacone sumy będą wyrównane przy sposobności asygnowania uposażenia za m. czerwiec r. b.

Odnośne zarządzenia wydadzą właściwe władze naczelne.

Postanowienia pktu VIII okólnika Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 czerwca 1934 r. Nr. 42-2/18 w sprawie zaliczek na uposażenie pozostaje w mocy.

Treść niniejszego okólnika winna być podana do wiadomości wszystkich zainteresowanych funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych.

Minister Skarbu (—) *Wł. Zawadzki*

60.

OKÓLNİK MINISTERSTWA SKARBU

z dnia 6 maja 1935 r. L. D. III.2683/3/35

**w sprawie przyjmowania obligacji
6 $\frac{0}{o}$ Pożyczki Narodowej na kaucje i wadja.**

Do
Kancelarii Cywilnej Prezydenta Rzeczypospolitej, Biura Sejmu i Senatu, Najwyższej Izby Kontroli, Prezydium Rady Ministrów i wszystkich Ministerstw.

W sprawie przyjmowania obligacji 6 $\frac{0}{o}$ Pożyczki Narodowej na kaucje i wadja Ministerstwo Skarbu ustala, co następuje:

1) Obligacje 6 $\frac{0}{o}$ Pożyczki Narodowej mogą być przyjmowane od pierwonabywców t. j. od osób, na imię których są wystawione lub od osób, które nie będąc pierwonabywcami, otrzymały zezwolenie Komisarza Generalnego Pożyczki Narodowej na przelew obligacji na swoje imię.

2) Przy składaniu obligacji 6 $\frac{0}{o}$ Pożyczki Narodowej na kaucje lub wadja mają być one zaopatrzone podpisem posiadacza in blanco umieszczonym na obligacji w miejscu przeznaczonym na przelewy.

3) W razie trwania umowy obligacji 6 $\frac{0}{o}$ Pożyczki Narodowej nie mogą być użyte na wymianę dotychczasowych zabezpieczeń złożonych w innych papierach wartościowych wzgl. w gotówce złożonej do dnia 28 września 1933 r. t. j. do czasu otwarcia subskrypcji 6 $\frac{0}{o}$ Pożyczki Narodowej. Zabezpieczenia gotówkowe złożone po dniu 28/9 1933 r. można wymienić na obligacje 6 $\frac{0}{o}$ Pożyczki Narodowej. Książeczki oszczędnościowe należy traktować na równi z gotówką.

4) W razie zawierania formalnie nowej umowy, która jednak w istocie jest przedłu-

żeniem umowy poprzedniej, obligacje 6% Pożyczki Narodowej nie mogą być użyte na wymianę zabezpieczeń poprzednich, złożonych w innych papierach wartościowych względnie w gotówce (książeczce oszczędnościowej) złożonej przed 28/9 1933 r. mogą być natomiast użyte na wymianę poprzednich zabezpieczeń, złożonych w innej formie, jak na przykład w bankowych listach gwarancyjnych, w wekslach i t. p.

5) Ograniczenia zawarte w p. 3 i 4 nie mają zastosowania, gdy zachodzi potrzeba wymiany obligacji pożyczek państwowych, spowodu wylosowania ich do umorzenia lub spowodu wylosowania premii na numer obligacji złożonej tytułem zabezpieczenia; w tych przypadkach na uzupełnienie kaucji (wadja) w związku z wycofaniem (zrealizowaniem) obligacji wylosowanych mogą być przyjmowane również obligacje 6% Pożyczki Narodowej.

6) Gdy w wyniku niedotrzymania warunków i postanowień umownych Skarb Państwa poszukiwać będzie na obligacjach 6% Pożyczki Narodowej, znajdujących się w depozycjach szkód i strat, Komisarz Generalny udzielać będzie każdorazowo zezwolenia na dokonanie przelewu tych obligacji.

7) W myśl obwieszczenia Ministra Skarbu z dnia 9 lipca r. b. (Monitor Polski Nr. 155 poz. 205) mają być przyjmowane obligacje 6% Pożyczki Narodowej jako kaucje i wadja według kursu 75 za 100.

Okólniki Ministerstwa Skarbu z dn. 20 lipca 1934 r. L. D. III.12426/3/34, z dnia 12 października 1934 r. L. D. III.16610/3/34 i z dnia 16 stycznia 1935 r. L. D. III.1931/3/34 tracą moc obowiązującą.

Dyrektor Departamentu (—) *Nowak*

OKÓLNIAK MINISTERSTWA W. R. i O. P. Nr. 50
z dnia 14 maja 1935 r. (I.R.4486/35)

o przyjmowaniu obligacji 6% Pożyczki Narodowej na kaucje i wadja.

Powyższe zarządzenie Ministerstwa Skarbu Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przesyła do wiadomości i stosowania.

W związku z ustępem ostatnim tego zarządzenia okólniki Ministerstwa Nr. 120 z dnia 30 lipca 1934 r. (I.R.6417/34), Nr. 156 z dnia 25 października 1934 roku (I.R.8375/34) i Nr. 17 z dnia 28 stycznia 1935 roku (I.R.584/35) w sprawie przyjmowania obligacji 6% Pożyczki Narodowej na kaucje i wadja przestają obowiązywać.

Naczelnik Wydziału (—) *A. NOWAK*

61.

OKÓLNIAK KURATORJUM O. S. ŁUCKIEGO

z dnia 12.VIII.1935 r. Nr. II-13189/35

w sprawie samodzielnej grupy metodycznej, spełniającej funkcje ogniska metodycznego zajęć praktycznych w Gimnazjum Państwowem im. T. Kościuszki w Równem.

Kuratorjum zawiadamia, że na podstawie upoważnienia Ministerstwa W.R. i O.P. z dnia 11.VII.35 r. Nr. II.S.-3978/35 zostaje utworzona od początku roku szkolnego 1935/36 samodzielna grupa metodyczna, spełniająca funkcje ogniska metodycznego zajęć praktycznych w Gimnazjum Państwowem im. T. Kościuszki w Równem pod kierownictwem p. Mikołaja Żuka, nauczyciela wymienionego gimnazjum.

Rejon ogniska obejmuje wszystkie państwowe i prywatne szkoły średnie ogólnokształcące Okręgu Szkolnego Łuckiego.

O celach i zadaniach ognisk metodycznych informuje okólnik Kuratorjum O. S. Wołyńskiego z dnia 15.X.1931 r. Nr. II-10295/31 (Dz. U. Kuratorjum Okr. Szk. Woł. z 1931 r. Nr. 9/82, poz. 98).

Za Kuratora Okręgu Szkolnego

(—) *K. Tokarski*—Naczelnik Wydziału

62.

OKÓLNIAK KURATORJUM O. S. ŁUCKIEGO

z dnia 7.VII.1935 r. Nr. OWF. 10440/35.

w sprawie schronisk żeglarskich na szlakach wodnych Wołynia.

Kuratorjum powiadamia, że Wojewódzka Komisja Turystyczna w porozumieniu z Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łuckiego i z Polskim Towarzystwem Turystyczno-Krajoznawczem na Okręg Wołyński z początkiem tegorocznych wakacyj letnich uruchomiły przy głównych szlakach Wołynia szereg schronisk żeglarskich, celem zapewnienia kajakowcom, rekrutujących się przeważnie z młodzieży szkolnej, odbywanie dłuższych wycieczek i odpoczynku podczas podróży.

Schroniska te uruchomione zostały w następujących punktach:

Rzeka Turja:

pow. Kowel, Kowel, Państw. Szkoła Mierniczo-Drogowa (na 20 osób),
pow. Kowel, Nesuchoiże, Szkoła Powszechna (na 5 os.),
pow. Kowel, Mielce, Klasztor Prawosławny (na 5 osób),

Rzeka Ikwa:

pow. Krzemieniec. Krzemieniec, schronisko Zjednoczenia Organizacji Społecznych ul. Kołłątaja (stałe) punkt wyjściowy most Królewski o 5 km. od Krzemieńca (schron na kajaki), komunikacja autobusowa (na 6 osób).

pow. Dubno. Werba, dom prywatny (do 5 osób),

pow. Dubno. Dubno, Schronisko Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet (stałe schronisko na kajaki) (na 4 osoby),

pow. Dubno. Młynów, Szkoła Powszechna (do 5 osób),

pow. Dubno. Targowica, dom prywatny (do 5 osób).

Rzeka Styr:

pow. Horochów. Beresteczko, Szkoła Powszechna (na 5 osób),

pow. Dubno. Boremel, Szkoła Powszechna (na 5 osób),

pow. Dubno. Targowica, dom prywatny (do 5 osób),

pow. Łuck. Łuck I. Przystań T-wa Wioślarskiego, schron na kajaki (4 osoby).

pow. Łuck. Łuck II. Przystań Wojskowego Klubu Sportow., schron na kajaki (4 osoby).

pow. Łuck. Rożyszcze. Namiot (5 osób).

pow. Łuck. Sokół. Maj. p. Stępowskiego we dworze.

pow. Łuck. Kołki. Dom Drogowy (4 osoby).

pow. Łuck. Czartorysk. Dom prywatny (4 osoby).

pow. Sarny. Stara Rafałówka. Szkoła powszechna (5 osób).

Rzeka Horyń:

pow. Równe. Aleksandrja. Szkoła powszechna (5 osób).

pow. Równe. Orzew. Zakłady Orzewskie (4 osoby).

pow. Kostopol. Derażne. Szkoła powszechna (5 osób).

pow. Kostopol. Janowa Dolina. Schronisko stałe. Kierown. Państw. Kamienioł. w Janowej Dolinie, schron na kajaki (20 osób).

pow. Kostopol. Stepań. Dom Ludowy (5 osób).

pow. Sarny. Wielkie Cepcewicze. Szkoła powszechna (5 osób).

pow. Sarny. Dąbrowica. Szkoła powszechna (5 osób).

Rzeka Słucz:

pow. Kostopol. Bielczaki. Szkoła powszechna (5 osób).

pow. Kostopol. Mokwin. Papiernia (4 os.).
pow. Sarny. Tynne. Dom prywatny.

pow. Sarny. Dorotycze (przedm. Sarn), Szkoła Rolnicza (5 osób).

pow. Sarny. Bereżki. Majątek Fundacji Inwalidów Wojennych (5 osób).

Przy każdym schronisku ustawiono znak orientacyjny, w schronisku zaś umieszczono mapkę szlaku wodnego z wyszczególnieniem osoblności, znajdujących się w pobliżu niego i sąsiednich najbliższych punktów, gdzie są schroniska oraz przeszkód, znajdujących się na szlaku.

Za wyjątkiem schronisk stałych, które posiadają wszelkie wygody i schrony na kajaki, pozostałe są prowizorycznymi, posiadającymi nader skromne i prymitywne umeblowanie. Okres zbliżających się wakacyj zostanie wykorzystany w kierunku bliższego zapoznania się z potrzebami wodnego ruchu turystycznego, co w przyszłości umożliwi zorganizowanie w punktach o większym nasileniu ruchu turystów stałych schronisk i da możliwość celowszego wyboru poszczególnych miejscowości dla organizacji schronisk.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego

(—) *W. Eymontt*
p.o. Naczelnika Wydziału

63.

OKÓLNIK KURATORJUM O. S. ŁUCKIEGO
z dnia 22 lipca 1935 r. Nr. O-10008/35
w sprawie albumu „Polska Lotnicza”.

W myśl iokólnika Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 17.VI.1935 r. Nr. II-S-3404/35 — Kuratorjum zawiadamia, że Główna Księgarnia Wojskowa przystąpiła do wydania dzieła p. t. „Polska Lotnicza”, które będzie miało za cel, w oparciu o rzeczowy materiał, wpoić w obywateli przekonanie o ważności spraw związanych z lotnictwem i o jego znaczeniu dla mocarstwowego rozwoju Polski.

Dzieło to zostało zalecone przez Ministerstwo do czytelni uczniowskich oraz bibliotek nauczycielskich szkół wszystkich typów.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego

(—) *St. Kempf-Sokorski*
Wizytator Szkół

KOMUNIKATY

W sprawie opieki nad dziećmi niewidomymi.

Zarządzeniem z dnia 15.VII.1933 roku Nr. II.P.6562/33 poleciło Ministerstwo W. R. i O. P. Inspektoratom Szkolnym na terenie całej Rzeczypospolitej sporządzić spisy dzieci niewidomych w wieku szkolnym i przedszkolnym. W ten sposób uzyskiwano bardzo cenny materiał statystyczny, mający znaczenie dla podjętej obecnie planowej akcji, której celem jest zorganizowanie przez Naczelne Władze państwowe oraz podległe organy wzorowej opieki wychowawczej nad dziećmi i młodzieżą niewidomą.

W całym kraju posiadamy zaledwie kilka zakładów specjalnych wychowujących dzieci ociemniałe. Nie rozwijają się one należycie głównie z braku uświadomienia wśród szerszych warstw społeczeństwa, iż konieczność kształcenia niewidomych wpływa nie tylko z nakazu humanitarnego, lecz leży przede wszystkim w interesie społecznym oraz państwowym. Niewidome jednostki zaniedbane i pozbawione wykształcenia najczęściej mają się kija żebraczego lub zapełniają pszytułki oraz schroniska utrzymywane przez społeczeństwo wzgl. Państwo. Wykształceni ociemniałi natomiast nie są nikomu ciężarem, zarabiając samodzielnie na chleb, jako nauczyciele muzyki, muzycy, organiści, szczotkarze, koszykarze, stroiciele fortepianów, robotnicy fabryczni i t. p.

Jednym z zakładów specjalnych, wychowujących dzieci ociemniałe, jest Zakład Ciemnych we Lwowie przy ul. św. Zofji 31.

Jak informuje Inspektorat Szkolny Miejski we Lwowie, Zakład przyjmuje dzieci wyznań chrześcijańskich w wieku od 7-14 lat. Wysokość opłaty za całkowite utrzymanie wychowanka wraz z nauką oznacza się na podstawie stanu majątkowego proszących. Dzieci rodziców ubogich przyjmowane są bezpłatnie. Do prośby wniesionej do Dyrekcji Zakładu Ciemnych we Lwowie ul. św. Zofji należy dołączać następujące dokumenty: 1) metrykę, 2) świadectwo przynależności do gminy, 3) świadectwo lekarskie ślepoty z jej opisaniem i podaniem przyczyny ociemnienia, stwierdzenie, że ociemniały jest zdrow fizycznie i umysłowo, nie cierpi na epilepsję, nie jest idjotą, nadto świadectwo szczepienia ospy, 4) oświadczenie proszących, iż odbiorą ociemniałego z Zakładu: a) corocznie na wakacje, b) po ukończeniu wykształcenia, wcześniej zaś jeśliby a) ze ślepoty został wyleczony, d) stan jego fizyczny lub

umysłowy tego wymagał, e) zachowanie się jego wywoływało zamęt i zgorzienie.

Oświadczenie to własnoręcznie podpisują proszący, a podpis ma być uwierzytelniony przez urząd gminy i starostwo. Druków na dokumenty pod 3 i 4 oraz wszelkich informacji udziela na żądanie Dyrekcja.

Z oddaniem ociemniałego należy wstrzymać się aż do otrzymania odpowiedzi z Dyrekcji.

Dzieci, które jeszcze jako widzące uczęszczały do szkoły powszechnej lub średniej, mogą uzyskać przyjęcie do odpowiedniej wyższej klasy Zakładu. Również przyjmuje się dzieci, które z powodu słabego wzroku nie mogą korzystać z nauki w szkole dla normalnych.

W celu uświadomienia zainteresowanych o doniosłym znaczeniu kształcenia dzieci ociemniałych winni P. P. Kierownicy publicznych szkół powszechnych wejść w kontakt z rodzicami tych dzieci i poinformować ich o powyższych warunkach.

Zagadnienie opieki nad niewidomymi jest omówione bliżej w artykule, umieszczonym w Dzienniku Urzędowym Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łuckiego Nr. 4 z roku 1931.

Komisja egzaminów państwowych w Wilnie na nauczycieli szkół średnich

podaje do wiadomości, że egzaminy państwowe na nauczycieli szkół średnich w okresie egzaminacyjnym jesiennym b. r. rozpoczną się dnia 5 października b. r.

Dopuszczeni do egzaminu — w myśl § 12 rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 9 października 1924 r. w brzmieniu nadanem mu rozp. Ministra W. R. i O. P. z dnia 24 kwietnia 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 253) — kandydaci, którzy pragną przystąpić doń w tym okresie, winni zgłosić się pisemnie do Komisji egzaminacyjnej w terminie do 14 września b. r. składając jednocześnie opłatę 75 zł.

Rozkład i terminy egzaminów będą podane do wiadomości interesowanych drogą ogłoszenia w lokalu Komisji egzaminacyjnej (Wilno, Uniwersytet, ul. Uniwersytecka 3, II p.).

Podręczniki z cyklu „Wychowanie Fizyczne Kobiet”.

Kuratorjum powiadamia, że M. S. Wojsk. Państwowy Urząd Wychowania Fizycznego i przysposobienia Wojskowego pismem z dnia 31 marca 1935 r. Nr. 184-6/Kob. poleciło do

użytku służbowego dla zespołów kobiecych wychowania fizycznego w organizacjach w. f. i p. w. następujące podręczniki, wydane przez Główną Księgarnię Wojskową w cyklu wydawnictwa „Wychowanie Fizyczne Kobiet”.

- 1) „Uszkodzenia sportowe u kobiet” — doc. dr. A. Wojciechowskiego,
- 2) „Turystyka górską i nizinna” — w opracowaniu Z. Wołowskiej i A. Żółtowskiej,
- 3) „Narciarstwo” — w opracowaniu H. Jabłońskiej.

„Fizyka i Chemja w Szkole”.

Powołując się na okólnik z dnia 12 grudnia 1932 r. Nr. II-20663/32 Kuratorjum przypomina Dyrekcjom Szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli obowiązek prenumerowania i regularnego opłacania prenumeraty kwartalnika p.t. „Fizyka i Chemja w Szkole”.

Również wskazanem jest aby publiczne szkoły powszechne wyżej zorganizowane i centralne pracownie fizyko-chemiczne oraz zakłady prywatne posiadały przynajmniej jeden egzemplarz tego pożytecznego wydawnictwa.

Czasopismo to, pragnąc przyjść z pomocą nauczycielstwu w okresie stopniowego realizowania nowych programów szkolnych, zawiera przedewszystkiem artykuły związane z realizowaniem tych programów.

Równocześnie Kuratorjum zachęca wszystkich nauczycieli specjalistów, aby nawiązywali kontakt z czasopismem i nadsyłali swoje artykuły względnie uwagi związane z realizowaniem nowych programów szkolnych.

Ostatnio wyszedł z druku Nr. 12 kwartalnika „Fizyka i Chemja w Szkole” z czerwca 1935 r. i zawiera:

- Wł. Zonn — Praca astronoma-amatora.
 A. Piekara — Zapisywanie i odtwarzanie dźwięków.
 — — — — Znaczenie koloidów.
 W. Kesl — Zagadnienie oceny błędu doświadczalnego w ćwiczeniach uczniowskich.
 Fr. Brabec — Bezwzględny pomiar szybkości głosu.
 J. Kowal — Próba oparcia optyki o optykę fizyczną.
 E. Dmochowski — Kilka wycieczek na terenie Wilna w związku z kursem fizyki klasy III.
 J. Harabaszewski i E. Bartosiewiczówna — Synteza siarkowodoru.
 A. Dmochowski — Elementarne ćwiczenia uczniów z wirownicą.
 L. Stepiński — Ćwiczenia i pokazy przystosowane do nowego programu chemji w klasie III gimnazjum.

W. Barszczewski — „Kinetometr” i przyrząd do badania ruchów.

Z. Modzelewska — Przykład opracowania tematu „Ciśnienie atmosferyczne” w klasie III nowego gimnazjum.

W. S. — Próba realizacji programu fizyki w klasie trzeciej nowego gimnazjum.

St. Szeligowski — Kalendarzyk astronomiczny.

Prenumeratę w wysokości 16 zł. rocznie przyjmuje księgarnia K. Rutskiego, Wilno, ulica Wileńska 38. Konto czekowe P. K. O. Nr. 81.951. Adres redakcji — Wilno, ul. Zawalna 5.

„Młody Obywatel”.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zwraca uwagę na miesięcznik dla młodzieży szkół powszechnych i gimnazjów p. t. „Młody Obywatel”, wydawany przez P. K. O. w Warszawie.

*Zasadniczym celem wymienionego powyżej miesięcznika jest propagowanie hasel oszczędności oraz zaznajomienie młodzieży z zagadnieniami życia społeczno-gospodarczego dzisiejszego Państwa Polskiego. Ze względu na wartości wychowawcze czasopisma Ministerstwo zaleca je do bibliotek szkolnych dla wyższych klas szkół powszechnych oraz dla gimnazjów.

Podręczniki dla uczniów w szkołach z ukraińskim językiem nauczania.

Kuratorjum powiadamia, że Ministerstwo W. R. i O. P. pismem z dnia 7.VIII b.r. Nr. II Pr.3723/34 zatwierdziło do użytku szkolnego jako podręczniki dla uczniów w szkołach z ukraińskim językiem nauczania książki p.t.

„Żyttia i Pracia. Czytanka dla tretjoi klasy wseludnych szkil” Lwów 1935 r. Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych.

„Żyttia i Pracia. Czytanka dla czetwertoj klasy wseludnych szkil”. Lwów 1935 r. Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych.

Stypendja Powszechnego Uniwersytetu Korespondencyjnego.

Wyrażając hołd pamięci ś. p. Marszałka Józefa Piłsudskiego Powszechny Uniwersytet Korespondencyjny ustanowił 10 stypendjów bezpłatnych na następujących kursach:

- Kurs Wiedzy o Polsce dla Polaków Zagranicą — 5 stypendjów.
 Kurs Nauki Obywatelskiej (trzy poziomy) — 3 stypendja.
 Kurs Szkoły Powszechnej — 1 stypendjum.
 Kurs Gimnazjalny — 1 stypendjum.

O bliższe szczegóły zechcą zainteresowani zwracać się bezpośrednio lub listownie do Dyrekcji Powszechnego Uniwersytetu Korespondencyjnego w Warszawie, Al. Róż 2.

Zarząd Oddziału Warszawskiego Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego

podaje do wiadomości Nauczycielstwu następującą wzmiankę:

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze w Warszawie, ul. Nowy Świat Nr. 19 m. 3 (zmieniony adres) tel. 642-50 ułatwia wycieczkom młodzieży szkolnej zwiedzanie Stolicy przez:

1) organizowanie i przyjmowanie wycieczek szkolnych przyjeżdżających do Warszawy,
2) dostarczanie wycieczkom organizowanym całkowicie przez siebie, wykwalifikowanych przewodników,

3) zamawianie kwater w schroniskach, pensjonatach i hotelach, organizowanie wyżywienia, zamawianie autokarów i t. p.,

4) dostarczanie wycieczkom ulgowych biletów wstępu do zwiedzanych osobliwości, ulgowych biletów tramwajowych, do teatrów, kin, na przejażdżki statkami i t. p.,

5) udzielanie informacji co do podróży wania po Polsce, układanie planów wycieczek, marszrut i t. p.

Jednocześnie nadmieniam, że powyższe prace podejmuje z myślą dopomożenia młodzieży w racjonalnym zwiedzaniu Warszawy, nie traktuje tego jako imprezę, obliczoną na zysk.

ZESTAWIENIE

wpływów i ogólnych wydatków na budowę publicznej szkoły powszechnej im. Legionów w Kostjuchnowce.

PRZYCHÓD

Składki, imprezy i ofiary od młodzieży szkół powszechnych	3.619,13
Składki, imprezy i ofiary od młodzieży szkół średnich	6.494,01
7 pułk piechoty Legionów w Chełmie Lubelskim	256,73
Oddział Pow. Pol. Zw. Naucz. w Kowlu	42,55
Oddział Pow. Pol. Zw. Naucz. we Włodzimierzu	10,—
Komitet Rodzicielski szkoły powsz. Nr. 2 w Łucku	20,—
Komitet Rodzicielski szkoły powsz. Nr. 6 w Równem	20,—
Oddział Pow. Zw. Naucz. Pol. w Łucku	28,—
Oddział Pow. Zw. Naucz. Pol. w Porycku	5,—
Ognisko Zw. Naucz. Polskiego w Korytnicy	5,—

Ognisko Zw. Naucz. Polskiego w Działkiewiczach	19,60	
Ognisko Zw. Naucz. Polskiego w Werbie	5,—	
Ognisko Zw. Naucz. Polskiego w Ostrogu n/H.	34,55	
Ognisko Zw. Naucz. Polskiego w Uściługu	5,—	
Oddział Zw. Strzel. w Kowlu	6,—	
Fundusz Budowy Publ. Szk. Powszechnych	500,—	
Inspektor i urzędnicy Insp. Szkolnego w Kowlu	100,—	
Koło T-wa Pop. Bud. P.S.P. w Drozdowie	15,15	
Urzędnicy Kuratorjum O.S.Ł.	38,75	
Zebrań przez p. Bugajskiego	24,—	
Komenda P. P. w Łucku	1.241,55	
Ognisko Kolejowego Przysp. Wojskowego w Kowlu	8,10	
Urząd Gminy Kupiczów	15,30	
Dochód ze sprzedaży książki „Boje o Polskę”	6,50	2.406,78
Firewicz Jan — Równe	2.285,—	
Wiwczaruk Andrzej — Równe	100,—	
Karpowicz Aleksander „	100,—	
Gierowski Bazyl — Łuck	82,36	
Nauczycielstwo	1.363,54	3.930,90
Dziennik Urzęd. Kur. O.S.Ł.	1.000,—	
Z okazji pożegnania p. Kuratora Firewicza — urzędnicy Kuratorjum 230 zł. i Gimn. Państw. Włodzimierz 150 zł.	380,—	
P. Inspektor Panek Stanisław Kowel	30,—	1.410,—
Ze sprzedaży kartek		280,65
		<u>Razem zł. 18.141,47</u>

ROZCHÓD

Wypłacono Komitetowi Budowy	16.788,12
Wydawnictwo kartek	119,—
Kosztorysy	100,—
Reprodukcja fotografii Legionów dla Szkoły	150,—
Oplaty w P. K. O.	54,35
	<u>Razem zł. 17.211,47</u>
Saldo gotówkowe	930,—
	<u>Ogółem zł. 18.141,47</u>

WYKAZ

złożonych kwot na budowę szkoły im. Legionów w Kostjuchnowce.

1) Saldo z dz. urz. Nr. 6 z 1935 r.	16.860,82
2) Gimnazjum Państw. w Równem	100,—
3) Szkoła powsz. w Wielimczu	1,—
	<u>Razem zł. 16.961,82</u>

65.

NABYTKI PAŃSTWOWEJ CENTRALNEJ BIBLIOTEKI PEDAGOGICZNEJ

Nabytki w dziale pedagogiki.

- Almack, I. C. Wychowanie obywatelskie. Lwów, 1935. Książnica-Atlas.
- Chałasiński, J. Tło socjologiczne pracy oświatowej. W-wa, 1935. Instytut Oświaty Dorosłych.
- Dobraniecki, St. Inscenizacja w szkole powszechnej. W-wa, 1935. Gebethner i Wolff.
- Friedländer, M. Uspołecznianie się dziecka w wieku przedszkolnym. W-wa, 1933. „Życie szkolne”.
(Gazeta). Gazeta ścienna. Instrukcja dla organizatorów. W-wa, 1933. „Zew”.
- Germanówna, M. Gimnastyka. Wyd. 4. Lwów, 1926. Jakubowski.
- Germanówna, M. Gry, zabawy... na boisku. Wyd. 2. Lwów, 1925. Jakubowski.
- Homolacs, K. Budowa ornamentu i harmonja barw. Kraków, 1930. Muzeum Przemysłowe.
- Homolacs, K. Studium formy, barwy i światła w związku z metodyką ćwiczeń rysunkowo-malarskich. Kraków, 1929. Muzeum Przemysłowe.
- Hrabin, K. Narkomanja w szkole. W-wa, 1934. „Trzeźwość”.
- Kisielewska-Zawadzka, R. Organizacja opieki społecznej nad dzieckiem w Belgji. W-wa, 1934. Polski Komitet Opieki nad dzieckiem.
(Książka). Książka w pracy oświatowej. W-wa, 1935. Poradnia Biblioteczna.
- Lechicka, J. — Uklejska, M. Szkoła w życiu codziennym. W-wa, 1935. Nasza Księgarnia.
- Lepszy, E. Kształcenie pomysłowości u młodzieży szkolnej w zastosowaniu do prac ręcznych. Kraków, b.r. B. w.
- Locke, J. Myśli o wychowaniu. Lwów, 1931. Naukowe Towarzystwo Pedagogiczne.
- Mydlarski, J. dr. Tabele miernika sprawności fizycznej dla młodzieży szkolnej. Młodzież męska. W-wa, 1935. Rada Naukowa W.F.
- Piasecki, F. S. Oświeclanie szkół. W-wa, b.r. Organizacja Gospodarki Świetlnej.
- Pinesowa, F. System wychowawczy dr. Marji Montessori. W-wa, 1931. Dom Książki Polskiej.
(Przedszkola). Przedszkola. Teren—urządzenia terenowe—budynek i jego wykonanie—urządzenie pomieszczeń. W-wa, 1935. Książnica-Atlas.

- Skarżyńska, J. Jak czytać książki i gazety. Wyd. 2. W-wa, 1934. Instytut Oświaty Dorosłych.
(Statystyka). Statystyka szkolnictwa 1933/4. W-wa, 1935. Gł. Urząd Statystyczny.
- Suchodolski, B. Kultura współczesna a wychowanie młodzieży. Lwów, 1935. Książnica-Atlas.
- Śliwiński, F. Wskazania wychowawcze zawarte w rozporządzeniach i okólnikach M.W.R. i O.P. Łódź, 1935. B.w.
(Świetlice). Świetlice Koła Polek. W-wa, 1935. B.w.
- Truchim, S. Szkice z historii szkolnictwa. W-wa, 1935. Nasza Księgarnia.

Nabytki w innych działach.

- Adamski, St. ks. Akcja katolicka a duchowieństwo. Poznań, 1929. Księgarnia Św. Wojciecha.
- Arct, M. Słownik wyrazów obcych. Wyd. 13. W-wa, 1935. Arct.
- Baczyński, St. Powieść kryminalna. W-wa, 1932. Wydawnictwo liter.-naukowe.
- Bagiński, H. Wojsko polskie na wschodzie. 1914—1920. W-wa, 1921. Gł. Księgarnia Wojskowa.
- Battaglia, R. Prądy polityczne w Polsce i w Europie w ciągu XIX i XX wieku. W-wa, 1935. Dom Książki Polskiej.
- Białobrzeski, Cz. Życie i działalność Marji Skłodowskiej-Curie. W-wa, 1934. Tow. Naukowe Warszawskie.
- Biegeleisen, B. Metody statystyczne w psychologii. Lwów, 1935. Książnica-Atlas.
- Bochenek, A. Anatomja człowieka. T. I, II, III. Kraków, 1924/28. Pol. Akademia Umiejętności.
- Bornsteinowa, J. O statystyce bibliotek w Polsce. Kraków, 1933. „Przegląd Biblioteczny”.
- Brzeziński, J. Hodowla drzew i krzewów owocowych. Cz. I, II, III. W-wa, 1929. Gebethner i Wolff.
- Brzeziński, K. Polska pomologia. Wyd. 2. Lwów, 1929. Altenberg.
- Brzozowski, St. Hodowla roślin w pokoju i na balkonach. W-wa, 1928. Stowarzyszenie Pracowników Księgarskich.
- Brzozowski, St. Nowy sposób hodowli truskawek. Wyd. 5. W-wa, 1930. Stowarzyszenie Pracowników Księgarskich.
- Bystroń, J. Człowiek i książka. W-wa, 1935. „Rój”.

- Car, St. Czynniki równowagi w nowej konstytucji, W-wa, 1934. „Biblioteka Polska”.
- Celichowski, S. Sad handlowy. Wyd. 3. W-wa, b.r. Gebethner i Wolff.
- Celichowski, S. Nowoczesny sad dochodowy. W-wa, 1934. „Ogrodnik”.
- Celiński, W.—Zaręba, J.—Papierski, M. Obrona przeciwlotnicza. Brześć n.B., b.r. L.OP.P.
- Chesterton, G. K. Obrona niedorzeczności, pokory, romansu brukowego i innych rzeczy wzgardzonych. W-wa, 1927. „Rój”.
- Chwistek, L. Granice nauki. Zarys logiki i metodologii nauk ścisłych. Lwów, 1935. Książnica-Atlas.
- Cybichowski, Z. Encyklopedia podręczna prawa publicznego. T. I, II. W-wa, b. r. „Biblioteka Polska”.
- Czachowski, K. Marja Rodziewiczówna na tle swoich powieści. Poznań, 1935. Wegner.
- Dawid, J. W. Ostatnie myśli i wyznania. W-wa, 1935. Nasza Księgarnia.
- (Dom). Dom ludowy. Cz. II. W-wa, 1928. Komisja Domów Ludowych C.Z.K.R.
- Drozdowicz-Jurgielewiczowa, I. Technika powieści Żeromskiego. W-wa, 1929. Kasa im. Mianowskiego.
- Dubiecki, M. Towarzystwo Strzeleckie Krakowskie. Kraków, 1902. B.w.
- Dziedzic, F. Wielkopolskie gospodarstwa włościńskie na tle danych rachunkowości r. 1928/1929. W-wa, 1929. Instytut Gospod. Wiejskiego.
- (Encyklopedia). Podręczna encyklopedia handlowa. Wydawnictwo zbiorowe. T. I, II, III. Poznań, 1931/2. Poznańska Spółka Wydawnicza.
- Feldman, W. Dzieje polskiej myśli politycznej. 1864—1914. Wyd. 2. W-wa, 1933. Instytut Badania Najnowszej Historji Polski.
- Feliński, R. Miasta, wsie, uzdrowiska w osiedleńczej organizacji kraju. W-wa, 1935. Nasza Księgarnia.
- Filewicz, W. Pielęgnowanie młodego sadu. W-wa, b. r. Polski Związek Posiadaczy Sadów.
- Filewicz, W. Szkodniki i choroby drzew owocowych. W-wa, b.r. B.w.
- Filewicz, W. Zakładanie sadu handlowego. Wyd. 2. Cz. I, II. W-wa, 1926. Polski Związek Posiadaczy Sadów.
- Freud, Z. Wstęp do psychoanalizy. W-wa, 1935. Przeworski.
- Gałczyński, B. Ogród kwiatowy na 100 m. kwadratowych. Wyd. 4. Piaseczno, 1933. Nakł. autora.
- Gałczyński, B. Ogród warzywny na 200 m. kwadratowych. Wyd. 7. Piaseczno, 1933. Nakład autora.
- Gałczyński, B. Sadownictwo dochodowe... Piaseczno, 1933. Nakład autora.
- Górecki, R. Rola Banku Gospodarstwa Krajowego w życiu gospodarczym Polski współczesnej. W-wa, 1928. B.G.K.
- Górski, K. Pomorze. Wczoraj i dziś. Lwów, 1934. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych.
- Górski, K. Tatry i Podhale w twórczości Jana Kasprowicza. Zakopane, 1926. Zwoleński.
- Grodecka, E. Krokiem zastępu Żórawi. Wyd. 2. Katowice, 1935. „Na tropie”.
- Grodecki, R.—Lepszy, K.—Feldman, J. Kraków i ziemia krakowska. Lwów, 1934. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych.
- Haberman, E. Poradnik dla młodego technika. Poznań, b.r. Księgarnia Św. Wojciecha.
- Hamann, R. Dzieje sztuki od epoki starożytności do czasów obecnych. W-wa, 1934. Arct.
- (Historja). Wielka historia powszechna. T. I, II, III. W-wa, 1934/35. Trzaska, Evert i Michalski.
- Hrycak, E. — Kisilewskyj, K. Słownik ukraińsko-polski i polsko-ukraiński. Cz. I, II. Lwów, 1931. Towarzystwo Naukowe im. Szewczenki.
- Irzykowski, K. Fryderyk Hebbel jako poeta konieczności. W-wa, b.r. Wende.
- Janikowski, T. Zasady organizacji gospodarstw małych. W-wa, 1930. Instytut Naukowy Gospodarstwa Wiejskiego.
- Jankowski, E. Przeszczepianie drzew owocowych. W-wa, 1934. Stowarzyszenie Pracowników Księgarskich.
- Jodłowski, St. Zasady interpunkcji. Lwów, 1935. Książnica-Atlas.
- Kaczor, Ign. Nowy słownik kieszonkowy polsko-czeski i czesko-polski. Cz. I, II. Wyd. 3. Trebicz, 1930. Lorenz.
- Kaden-Bandrowski, J. Bitwa pod Konarami. Kraków, 1915. N. K. N.
- Kasprowiczowa, M. Dziennik. Cz. I, II, III, IV, V. W-wa, 1932/34. Dom Książki Polskiej.
- Kierst, W. Słownik angielsko-polski i polsko-angielski. Cz. I, II. W-wa, 1928. Trzaska, Evert i Michalski.
- Kłapkowski, T. Spółdzielczość w rolnictwie polskiem. W-wa, 1929. Instytut Naukowy Gospodarstwa Wiejskiego.
- Kolessa, F. Charakterystyka ukraińskiej muzyki ludowej. Kraków, 1932. „Lud Słowiański”.

- Konopka, St. Bibliografia druków o Józefie Piłsudskim. W-wa, 1934. Gł. Księgarnia Wojskowa.
- Konorski, J.—Miller, S. Podstawy fizjologicznej teorii ruchów nabytych. W-wa, 1933. Książnica-Atlas.
- Kowalski, W. O działaniu poniżeń, czyli jak wpływają na duszę ludzką poniżenia doznane od ludzi. Poznań, 1935. Dom Książki Polskiej.
- Krajewski, L. Podstawy ustroju trzeciej Rzeszy. W-wa, 1935. Hoesick.
- Krzewiński, L. Pierwsza pomoc w zatruciach gazami bojowymi. Lwów, b.r. Książnica-Atlas.
- (Książka). Książka harcerska 1910 — 1935. W-wa, 1935. Harcerskie Biuro Wydawnicze.
- Kumaniecki, K. Nowa konstytucja. Wyd. 2. Kraków, 1935. Krzyżanowski.
- Łebkowski, J. Kwiaty dochodowe w gruncie. W-wa, 1930. Stowarzyszenie Pracowników Księgarskich.
- Łebkowski, J. Zakładanie ogródków ozdobnych. W-wa, 1931. Stowarzyszenie Pracowników Księgarskich.
- Łoziński, W. Prawem i lewem. T. I, II. Wyd. 2. Lwów, 1931. Gubrynowicz.
- Makowiecki, S. Walka z chwastami w ogrodzie. W-wa, 1935. Stowarzyszenie Pracowników Księgarskich.
- Marszewska - Ziemięcka, J. Historia rozwoju rolnictwa Wielkiej Brytanji i jego kryzys dzisiejszy. Kraków, 1934. Towarzystwo Ekonomiczne.
- Miller, J. N. Zaraza w Grenadzie. W-wa, 1926. Hoesick.
- (Mieszkania). Mieszkania. Dane tymczasowe na podstawie II powszechnego spisu ludności z dn. 9.XII.1931 r. W-wa, 1933. Główny Urząd Statystyczny.
- Morcinek, G. Śląsk. Poznań, b.r. Wegner.
- Moszyński, K. O badaniach muzyczno-etnograficznych na Polesiu w r. 1932. Kraków, 1932. „Lud Słowiański”.
- Moszyński, K. Stan obecny melografji rdzennej Białorusi i Polesia. Kraków, 1932. „Lud Słowiański”.
- (Muzea). Muzea regionalne. Ich cele i zadania. W-wa, 1928. Nasza Księgarnia.
- Nehring, E. Ogródki na piaskach. W-wa, 1929. Stowarzyszenie Pracowników Księgarskich.
- Nehring, E. Walka ze szkodnikami w sadzie. W-wa, 1935. Stowarzyszenie Pracowników Księgarskich.
- Ochocki, J. D. Pamiętniki. T. I-VI. W-wa, b.r. „Biblioteka Dzieł Wyborowych”.
- Orsini-Rozenberg, St. Socjologia słowa drukowanego. W-wa, 1931. „Biuletyn Biblioteki Publicznej”.
- Papée, S. Wielkopolska. Wczoraj i dziś. Lwów, 1933. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych.
- Pini, P. Krasiński. Życie i twórczość. Poznań, b.r. Wegner.
- Piszczkowski, M. Józef Wyssenhoff poeta przyrody. Lwów, 1930. Zakład im. Ossolińskich.
- Propper, J. Kalkulacja w przemyśle oparta na księgowości. Kraków, 1929. „Dom Książki Polskiej”.
- Przybyszewski, St. Moi współcześni. Wśród swoich. W-wa, 1930. „Biblioteka Polska”.
- Radlińska, H. Książka wśród ludzi. Wyd. 2. W-wa, 1934. Instytut Oświaty Dorosłych.
- (Rocznik). Rocznik polityczny i gospodarczy. 1935. Wyd. 2. W-wa, 1935. P. A. T.
- Rudzińska, R. Bibliografia pracy społecznej 1900 — 1928. W-wa, 1929. Hoesick.
- Schummer-Szermentowski, E. Pod znakiem Pogoni. Lwów, 1935. Książnica Atlas.
- Skałkowski, A. M. O cześć imienia polskiego. Lwów, 1908. Towarzystwo Wydawnicze.
- Sliwa, St. Okręgi hodowlane, produkcja i spożycie mięsa w Polsce. W-wa, 1933. Główny Urząd Statystyczny.
- Sliwa, St. Okręgi zbożowe Polski. W-wa, 1932. Główny Urząd Statystyczny.
- (Słownik). Dokładny słownik języków polskiego i niemieckiego w 4 tomach. Wyd. 2. Wiedeń, 1911/13. Perles.
- (Słownik). Słownik języka polskiego. Pod red. J. Karłowicza, A. Kryńskiego, W. Niedźwieckiego. T. I—VIII. W-wa, 1900/27. Kasa im. Mianowskiego.
- Sobeski, M. Kwiat złoty. Gobineau redivivus. Poznań, 1925. Fiszer i Majewski.
- Sondel, J. Działacz społeczny w środowisku wiejskim jako oświatowiec, wychowawca, organizator, psycholog, socjolog i ekonomista. Wyd. 2. Kraków, 1935. Instytut Administracyjno-Gospodarczy.
- Sowiński, M. Rolnictwo włościańskie w zarysie statystyczno-terytorjalnym. W-wa, 1933. Instytut Naukowy Gospodarstwa Wiejskiego.
- Starzyński, St. Powojenny ustrój państw europejskich. Wyd. 2. Kraków, 1926. Krakowska Sp. Wydawnicza.
- (Statystyka). Statystyka druków 1933. W-wa, 1934. Główny Urząd Statystyczny.
- (Statystyka). Statystyka rolnicza 1931/32. W-wa, 1933. Główny Urząd Statystyczny.
- (Statystyka). Statystyka samorządowa. W-wa, 1933. Gł. Urząd Statystyczny.
- Surówka, F. Charakterystyka „Hymnów” Kasprowicza. W-wa, 1935. Kasa im. Mianowskiego.

- Surzycki, S. Organizacja pracy społecznej rolniczej. W-wa, 1931. Spółdzielczy Instytut Naukowy.
- Szymborski, St. Wisła. Przewodnik dla turystów wodnych. Lwów, 1935. Książnica-Atlas.
- Śliwiński, A. Mickiewicz jako polityk. Kraków, 1908. Gebethner i Sp.
- Świętochowski, A. Historia chłopów polskich w zarysie. T. I, II. Lwów, 1925. Wydawnictwo Polskie.
- Turczynowicz, S. — Tillinger, T. Konieczność budowy drogi wodnej przez Polesie... W-wa, 1925. Min. Rolnictwa i Dóbr Państwowych.
- (Uwolnienie). Uwolnienie Piłsudskiego. Wspomnienia organizatorów ucieczki. W-wa, 1924. „Ignis”.
- Walicki, M.—Starzyński, J. Dzieje sztuki polskiej. W-wa, 1934. Arct.
- Wegner, L. Dzieje dnia 3 i 5 maja 1791 r. Poznań, 1865. Towarzystwo Przyjaciół Nauk.
- Weinfeld, Ign. Skarbowość polska. Wyd. 4. W-wa, 1935. „Biblioteka Prawnicza”.
- Wierzbicki, A. Zagadnienie etatyzmu i neo-etatyzmu w Polsce. W-wa, 1929. „Biblioteka Polska”.
- Windakiewicz, S. Walter Scott i lord Byron w odniesieniu do polskiej poezji romantycznej. Kraków, 1914. B.w.
- Witkiewicz, St. Juljusz Kossak. Wyd. 2. Lwów, 1906. Tow. Wydawnicze.
- Wróblówna, G. Organizacja powiatowych central bibliotecznych. Kraków, 1935. T.S.L.
- Zdziarski, St. Bohdan Zaleski. Lwów, 1904. Tow. Wydawnicze.
- Zdziarski, St. Pierwiastek ludowy w poezji polskiej XIX wieku. W-wa, 1901. Wende.
- Żeleński, T. Obrachunki Fredrowskie. W-wa, 1934. Gebethner i Wolff.
- Żeligowski, L. Wojna w roku 1920. W-wa, 1930. Instytut Badania Najnowszej Historji Polski.

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA

JÓZEF KITA

Wólka Porska,
pow. Kowel.

Wartość nauki cichej w pracy oddziałów połączonych.

(referat, wygłoszony na konferencji rejonowej gm. Wielick w dniu 16.III.1935 r.)

W szkołach niżej zorganizowanych mają zastosowanie tak zwane zajęcia ciche, wykonywane samodzielnie przez jeden oddział w tym czasie, gdy drugi oddział, należący do tegoż zespołu, ma zajęcia głośne. Zajęcia tego rodzaju występują w większości przedmiotów, które w każdym z oddziałów, pobierających naukę razem, udzielane są osobno. Trzeba to stwierdzić, że nauka cicha w szkołach, w których nauka odbywa się w klasach łączonych, nie znalazła dotychczas należytego zrozumienia. Pojęta, jako uzupełnienie wiadomości, zdobytych podczas nauki głośnej, a więc jako coś mniej istotnego, mniej wartościowego od tej nauki, została sprowadzona do roli środka, który stosuje się tylko z konieczności, ponieważ trzeba dzieci „czemś zająć”, gdy z jedną grupą prowadzi się zajęcia głośne.

Mechaniczne przepisywanie tekstu z czytanki, czy też z tak zwanej „nauki pisowni”, odrabianie przykładów ze zbiorników zadań—oto zajęcia, które wypełniają w większości szkół godziny, przeznaczone na naukę cichą.

Nic dziwnego, że wyniki nauki cichej tak prowadzonej, były nikłe. Dziecko uczyło się biernego reprodukcji tekstu, przyswajało za zwyczaj przypadkowo kilka prawd, dotyczących danego przedmiotu, uczyło się reprodukcji rysunki, i to były chyba wszystkie pozytywne wyniki. Z drugiej strony, praca cicha, pomyślana w ten sposób, sprzyja lenistwu, ociążałości umysłu i wyobraźni dziecka, biernemu ustosunkowaniu się do nauki wogóle, co w wielu wypadkach odbija się nawet ujemnie na zajęciach głośnych. A przecież praca cicha umiejętnie i celowo pomyślana może stać się ważnym środkiem naukowo-wychowawczym. Gdy w oddziałach najmłodszych I i II praca cicha musi ograniczyć się przeważnie do utrwalenia nauki głośnej (przepisywanie, czytanie i wyrabianie pewnych sprawności technicznych) to w oddziałach starszych w czasie nauki cichej dzieci mogą opracowywać samodzielnie nowy materiał, bądź też przygotowywać, zbierać materiał, który będzie wykorzystany w czasie nauki głośnej.

Na zagadnienie nauki cichej w klasach łączonych nie można patrzeć tylko jako na smutną konieczność. Nauka bowiem cicha w świetle współczesnej dydaktyki, winna być również uwzględniona i w szkołach wysokozorganizowanych, bo nauka cicha jest niczem innym, jak tylko uczeniem się. Ażeby jednak ta nauka cicha miała wartość dla ucznia, trze-

ba zwrócić na przygotowanie dziecka do niej baczna uwagę. Tem przygotowaniem będą godziny nauki głośnej. Nauczyciel, przygotowując się do lekcji głośnej, musi zawsze mieć na uwadze temat pracy, przewidywanej na naukę cichą. Jeżeli w klasie jakiejś pierwsza lekcja ma być nauką cichą, to przygotowując do tej lekcji należy poprzedniego dnia. Na poziomie klas młodszych (I, II a częściowo III i IV) nie może być mowy o całogodzinnych jednostkach nauki cichej, gdyż dzieci w tym wieku do dłuższej, a twórczej pracy cichej nie są jeszcze zdolne; w klasach starszych jednostki nauki cichej mogą być dłuższe.

Ażeby zdać sobie dokładnie sprawę z wartości zajęć cichych, należy uprzytomnić sobie najważniejsze rodzaje prac szkolnych, jakie powinny być dawane na zajęcia ciche. Na zajęcia te mogą być dawane:

- a) wszelkie ćwiczenia i prace, związane z nauką elementarza,
- b) rozwiązywanie zagadek, szarad i łami-głów,
- c) obserwacja w połączeniu z utrwaleniem jej wyników,
- d) ćwiczenia językowe ustne i piśmienne (słownikowe, kompozycyjne, gramatyczne i ortograficzne),
- e) uczenie się napamięć utworów poetyckich,
- f) układanie i rozwiązywanie zadań rachunkowych i geometrycznych,
- g) rysunek w zastosowaniu do każdego przedmiotu, a w szczególności — do geografii i przyrody,
- h) prace ręczne, które nie powodują dystrakcji w lekcji głośnej innego oddziału oraz
- i) czytanie i samodzielne opracowywanie lektury szkolnej.

Poza swoją rolą czysto techniczną, jaką jest umożliwianie nauki poszczególnych przedmiotów, zajęcia ciche posiadają doniosłe znaczenie dydaktyczno-wychowawcze. Dzięki tym zajęciom szkoły niższych stopni organizacyjnych, pomimo zmniejszonej liczby godzin nauki, odbywającej się pod bezpośrednim kierunkiem nauczyciela, mają realizować program szkoły III stopnia w całości z pewnymi tylko uproszczeniami. Wprawdzie zajęcia ciche, jak wykazuje dotychczasowa praktyka, pod względem wartości swojej nie dorównują zajęciom głośnym, jednakże wspomniany cel ich bezpośredni musi być pilnie przestrzegany w każdej lekcji, inaczej bowiem szkoła niżej zorganizowana straciłaby zupełnie rację bytu.

Będąc jednym z środków realizacji programu nauczania, zajęcia ciche mają zarazem inne jeszcze znaczenie: odpowiadają one potrzebie uwzględniania różnic rozwojowych wśród

dzieci, pobierających naukę równocześnie. Przy odpowiedniej organizacji stają się one doskonałym środkiem, zapewniającym uczniowi możliwie największe korzyści z nauki, zwłaszcza w tych wypadkach, gdy kilka roczników jako grup o różnym stopniu rozwoju wspólnie opracowuje pewien materiał. Tutaj właśnie zajęcia ciche umożliwiają nam indywidualizację nauczania ze stanowiska stopnia trudności.

Wreszcie, zajęcia ciche, o ile są racjonalnie prowadzone, posiadają wartość formalno-wychowawczą. Zgodnie z intencją programu ministerjalnego, zajęcia te mają wyrobić w uczniu umiejętność i zamiłowanie do pracy samodzielnej, czyli mają mu dać metodę uczenia się, którą posługiwać się będzie w dalszej pracy pracy samokształceniowej po wyjściu ze szkoły. Z tego punktu widzenia organizacja zajęć cichych powinna się zbliżyć do systemu daltońskiego, który podobno zrodził się w analogicznych warunkach, to znaczy pod wpływem konieczności zatrudniania równoczesnego kilku grup młodzieży o różnym stopniu rozwoju i przygotowania. Aby zajęcia ciche mogły spełniać powyższe zadania, muszą być tak dobierane, aby pobudzały aktywność ucznia, co uwarunkowane jest przystosowaniem ich do poziomu rozwoju umysłowego. Tylko bowiem te prace, które wymagają od ucznia postawy czynnej i odpowiedniej dozy samodzielności w wykonaniu, a równocześnie przystosowane są do jego możliwości, mogą osiągnąć wszystkie cele i posiadać odpowiednią wartość.

Z zagadnieniem pracy cichej wiąże się zagadnienie poszanowania pracy innych. Zarówno w szkole wyższego jak i niższego stopnia organizacyjnego uczeń wie, że pracować powinien spokojnie. W przeciwnym razie będzie przeszkadzał kolegom. Ale uczeń szkoły wyższego stopnia organizacyjnego, w której każdy oddział uczy się oddzielnie, może do nauczyciela zwrócić się w każdej chwili. Dziecko zaś, uczące się w zespole, złożonym z dwóch oddziałów, pobierających naukę równocześnie, o pomoc w pracy cichej w wielu wypadkach do nauczyciela zwrócić się nie może, bo ten w tym czasie zajęty jest z innym oddziałem. Właśnie ta niemożność zwrócenia się o pomoc do nauczyciela jest odpowiednim momentem do wyzyskania w celu rozwijania i kształcenia samodzielności. Oczywiście tkwi w tem pewne niebezpieczeństwo. Wskutek bowiem słabej w takich wypadkach kontroli uczniów przez nauczyciela mogą się rozwijać u dzieci biernych bezczynność i lenistwo. Jednak postawa nauczyciela w stosunku do wykonanych prac dzieci i odpowiedni ich dobór, niebezpieczeństwo to może usunąć, względnie zmniejszyć. Podczas nauki cichej nauczyciel przechodzi zdecydowanie z roli nauczającego do roli do-

radcy i opiekuna indywidualnych wysiłków młodzieży. Pozornie rola ta jest łatwiejsza od roli nauczyciela „nauczającego”, ale tylko pozornie, gdyż w rzeczywistości nauka cicha nakłada na niego więcej obowiązków i wymaga więcej wysiłku i poświęcenia.

Warunkiem powodzenia nauki cichej jest stworzenie w szkole środowiska naukowo-wychowawczego, przepojonego atmosferą pracy, w której kształtuje się umysł i charakter dziecka. Aby tę atmosferę wytworzyć, aby ją przepoić wartościami pozytywnymi, musi wychowawca-nauczyciel sam być ich źródłem, musi postępowanie swoje oprzeć na tej głębokiej maksymie pedagogicznej, wypowiedzianej przez Pana Prezydenta Ignacego Mościckiego, że „do serca młodzieży trafiają jedynie te prawdy, które stały się treścią życia wychowawcy”.

Reasumując wyżej powiedziane na temat wartości zajęć cichych, można śmiało twierdzić, że nauka cicha, pomyślana w sposób wyżej nakreślony, pozwala realizować następujące postulaty:

- a) zachowanie swobody ucznia przez rozwijanie jego cech indywidualnych, każdy bowiem uczeń podczas dobrze zorganizowanej nauki cichej może utrzymać właściwe sobie tempo pracy;
- b) nauka cicha kształci samodzielność, inicjatywę i aktywność — uczeń musi najczęściej polegać na własnych siłach i pomysłowości;
- c) nauka cicha uczy metody pracy samodzielnej; zaprawia dziecko jako przyszłego dorosłego człowieka do pracy samokształceniowej i samowychowawczej nad sobą;
- d) wiedza zdobyta podczas nauki cichej wiąże się organicznie w umyśle dziecka z jego przeżyciami i doświadczeniami, co nadaje jej wartość trwałą i stwarza podłoże do dalszej pracy nad sobą;
- e) nauka cicha pozwala wnikliwemu nauczycielowi przeprowadzić selekcję uczniów według ich zainteresowań i zdolności — moment ten posiada ogromne znaczenie przy kierowaniu wychowanków do poszczególnych zawodów.

Kończąc, pozwolę sobie w konkluzji zaznaczyć, że nauka cicha to trawienie przyjętych z programów wartości i budowanie na tem podłożu indywidualnej struktury psychicznej, to budowa odrębnej osobowości. Podczas nauki głośnej nie może być wykluczony pewien przymus. Stawiając całą klasę wobec jakiegoś zagadnienia programowego, wymagającego wykonania określonej pracy w oznaczonym zgóry czasie równym tempem, jesteśmy przygotowani

na to, że część uczniów danego zagadnienia nie podejmie, ustosunkuje się do niego biernie, bądź utknie w drodze. Natomiast podczas nauki cichej przymus może i winien zniknąć zupełnie. Dziecko podczas nauki cichej przerabia tylko tyle, ile zdoła, na ile potrafi wykrzesać z siebie woli i umiejętności — rzeczą wychowawcy-nauczyciela będzie wolę tę i umiejętność odpowiednio wzmóc.

Gdy tak postawimy sprawę, nie będzie w danej klasie, podczas nauki cichej, wielu uczniów, którzyby nic nie robili i siedzieli bezczynnie.

DZIAŁ OŚWIATY POZASZKOLNEJ.

„Pamiętniki chłopów” dla oświatowca.

Na rozpisana w roku 1933-cim przez Instytut Gospodarstwa Społecznego ankietę w sprawie wsi nadeszło około pół tysiąca chłopów pamiętniki, z których wybrano 51 i wydano drukiem w marcu 1935 r.

„Pamiętniki” te, reprezentujące przez swoich autorów wszystkie regiony wsi polskiej, mówią w sposób prosty i zarazem głęboki o panujących na wsi stosunkach gospodarczych, polityczno-społecznych, moralnych, kulturalno-oświatowych, dając tą drogą całokształt doli chłopskiej, na co dotąd nikt w tym stopniu się nie zdobył. Autorzy nietylko ujmują obraz obecnej rzeczywistości wiejskiej, ale również dają wyraz własnej filozofii życiowej, oceniając życie swoje i życie warstw innych z chłopskiego punktu widzenia.

Wiadomo, że mistrzynią tej filozofii jest sama natura, wśród której chłop żyje i pracuje.

Jako takie — „Pamiętniki chłopów” stanowiąc będą przełom w dotychczasowej pracy oświatowej na wsi. Zmuszą one do rewizji dotychczasowych dróg i metod pracy oświatowej tych wszystkich, dla których celem w tej pracy jest dobro wsi.

Oświatowiec nie może nie znać „Pamiętników chłopów”, tem bardziej, że dają one odwewnątrz, drogą naturalną, a więc jedyną — program naprawy stosunków na wsi pod każdym względem.

Społecznik-oświatowiec, który cierpliwie zagłębi się w pełną prostoty mądrość „Pamiętników chłopów”, dostrzeże dalszą swoją drogę w przyspieszaniu realizacji owego programu. Stąd też księga ta znaleźć się winna jak najszybciej w rękach wszystkich inteligentów, którym leży na sercu los trzech czwartych kraju, znajdujących się poza węglami przedmieścia, zaś dla oświatowca winna odtąd stanowić nierozstawalne vademecum, kiedy na wieś wyrusza.

Z WYDAWNICTW.**Stanisław Jodłowski: Zasady interpunkcji.**

Książnica-Atlas, Lwów, Warszawa. Str. 214. zł. 4,80.

Książka ta stanowi pierwsze systematyczne i wyczerpujące przedstawienie zasad polskiej interpunkcji. Zawiera bowiem nie tylko zasady ogólne i niewątpliwe, lecz przedstawia całokształt zagadnień, uwzględniając ze specjalnym naciskiem przypadki wątpliwe, nastęrczające piszącym największą trudność. W książce tej znajdzie się rozwiązanie wszystkich wątpliwych szczegółów.

Mimo tej gruntowości i szczegółowości książka jest niezwykle prosta i przystępna, zawiera bowiem pewną dwustopniowość: dla bardziej przygotowanych obok prawideł i przykładów są podane mniejszym drukiem wyjaśnienia i uzupełnienia, oparte na składniowej analizie wyrażień; mniej przygotowanym wystarczą same przykłady, których szybkie wyszukanie ułatwia alfabetyczny skorowidz.

Obok zasad znanych z dotychczasowych opracowań formuluje autor cały szereg zasad które dotychczas nie były sprecyzowane i nastęrczały wątpliwości. Tak więc wyjaśnia autor rolę przystanków rytmiczno-oddechowych w interpunkcji, udział czynników subiektywnych i obiektywnych w interpunkcji, rolę dodatkowości i uboczności wyrażień, zasady cofania przecinka, pomi-

jania przecinka w pewnych pozycjach, z kwestyj zaś bardziej szczegółowych wyjaśnia interpunkcję przydawek, imiesłowów, użycie przecinka przy ja k, ni ż, jako, na przykład, czyli i t. d.

Licząc się z różnym stopniem wykszolenia czytelników podaje autor obok zasad ścisłych, szczegółowych—zasady uproszczone.

Zależnie od różnych typów języka rozróżnia autor interpunkcję rozumowaną dzieł naukowych, pism oficjalnych, obiektywnych sprawozdań i t. p. oraz interpunkcję bezpośrednią, oddającą potoczny sposób mówienia, a stosowaną w powieściach, fejtetonach, żywych opowiadaniach i t. p.

Z wymienionych względów „Zasady interpunkcji” stanowią pożądany nabytek w naszej literaturze polonistycznej zarówno przez naukową, jak i przez praktyczną wartość zawartych w niej sformułowań.

Broszura propagandowa „Ziemia Podolska”.

Nakładem Podolskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego w Tarnopolu została wydana broszura propagandowa p. t. „Ziemia Podolska”. Zawiera ona opis krajoznawczo-turystyczny województwa tarnopolskiego, które posiada wiele godnych zwiedzenia i poznania zabytków historycznych.

PAŃSTWOWA CENTRALNA BIBLIOTEKA PEDAGOGICZNA

Równe-Wołyńskie, Kuratorjum O. S. Ł.

Czynna w godzinach od 17-20.

Przeczytaj regulamin biblioteki Nr. 10/105. Dzień. Urzęd. za rok 1933,
zawierający informacje i wskazówki dla czytelników zamiejscowych.

Nauczyciele zamiejscowi otrzymują książki pocztą.

Prenumerata roczna zł. 6, półroczna zł. 3, Nr. pojedynczy 60 gr. Konto P.K.O. Nr. 30.365.

Adres Redakcji i Administracji: RÓWNE WOŁYŃSKIE, KURATORJUM.

Drukarnia Samorządowa w Równem, ul. Słowackiego 2.